



Miljöbokslut Miljöstrategiskt program 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Syfte.....	5
3	Sammanfattande målanalys.....	6
4	Klimatneutral kommun 2035.....	7
4.1	Gävle kommun är klimatneutral 2035.....	7
4.2	Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommuns geografiska område skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande.....	8
4.3	Cykeltrafikens andel i Gävle kommuns geografiska område ska öka med 100 % fram till 2025, jämfört med 2012.	11
4.4	Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävles kommuns geografiska område ska vara fossilfria år 2030.	14
4.5	Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100 % fossilfria 2025.	17
4.6	Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att invånarnas och näringslivets koldioxidutsläpp från flygresor minskar med 30 % till 2030.....	18
4.7	Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 30 % under perioden 2018–2025.....	20
4.8	Näringslivets och invånarnas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.	20
4.9	Energianvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 30 % effektivare till år 2030 jämfört med 2009.	21
4.10	Effektkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ska byggas ut med 200 % till år 2035.	24
4.11	Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035.....	24
4.12	Försäljningen av lokalt producerad biogas för drivmedel har ökat med 35 % från 2020 till 2025.	25
4.13	Invånarnas och näringslivets konsumtion och energianvändning ska vara resurseffektiv och klimatmässigt hållbar.	26
4.14	I Gävle byggs och anläggs miljö- och klimatmässigt hållbart och det skapas förutsättningar för boende och verksamhetsutövare att leva miljömässigt hållbart.	29
5	Robusta ekosystem.....	31
5.1	Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden.	31
5.2	God status i alla vattenförekomster.	35
5.3	Robust vattenförsörjning.	36
5.4	Gävle kommun arbetar aktivt med att minska påverkan från förorenade områden.	38
5.5	Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.....	39
6	Ren och giftfri vardag.....	40
6.1	Alla invånare ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling; 100% år 2030.....	40
6.2	Alla kommunala skolor och förskolor ska ha uppnått certifieringen Grön Flagga och/eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling senast år 2025.	43
6.3	Hållbar och klimatsmart mat.	44

6.4	Mängden totalt matsvinn som slängs inom vård, omsorg, förskola och skola inom Gävle kommunkoncern ska minska med 15 % mellan år 2020 och år 2025.	47
6.5	Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030.....	48
6.6	Bibehållen jordbruksareal i kommunen.	49
6.7	Mängden hushållsavfall per invånare i Gävle kommun ska minska med 20 procent från år 2015 till år 2025.	50
6.8	Minst 70 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns år 2025.	51
6.9	Användningen av plast ska vara hållbar.	52
6.10	Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren utemiljö ska öka.....	53
6.11	Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.	54
6.12	Negativa effekter av buller ska minska	57
6.13	Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att den totala körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 20 % per invånare jämfört med 2018.....	57
6.14	Den totala körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 30 % per anställd, jämfört med 2018.....	58
6.15	Invånarnas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska...59	
6.16	Varor och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara.....	60

1 Inledning

Kommunfullmäktige antog Gävle kommuns reviderade Miljöstrategiska program, MSP 2.0, den 30 mars 2020.

Det nya programmet tar än mer höjd och är än mer utmanande, bland annat med målet att Gävle är klimatneutralt 2035. Programmet har även en tydlig koppling till Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen.

Gävle kommunkoncern vill visa vägen och arbetar för att skapa förutsättningar för näringsliv, föreningsliv och invånare för att tillsammans uppnå målen.

När programmet antogs hade redan Covid -19 tagit ett grepp om världen, Sverige och Gävle. Det har naturligtvis påverkat arbetet med att inleda implementeringen och genomförandet av åtgärder som ska bidra till programmets måluppfyllelse.

Trots omständigheterna har ett omfattande arbete påbörjats och flertalet åtgärder har genomförts som bidrar och som kommer att bidra till minskad miljö- och klimatpåverkan, både lokalt och globalt.

Att Gävle blev rankad som Sveriges näst bästa miljökommun 2020 och att Gävle blev utsedd till Sveriges bästa Håll Sverige Rent kommun är ett tydligt bevis för att Gävle kommun driver ett strategiskt och omfattande miljöarbete.

Under 2020 har fokuset legat på att skapa rätt förutsättningar för genomförandet av programmet. En ny Kretsloppsplan har arbetats fram, en Klimatfärdplan, en Cykelplan och även andra planer, policys och riktlinjer med fokus på miljö- och hållbarhet är framtagna. Det med syftet att skapa en tydlig bild över vad som behöver genomföras.

Vi ska vara stolta över allt som har genomförts i vårt miljöarbete 2020! Nu ser vi fram emot att göra ännu mer 2021 som bidrar till att Gävle fortsätter att vara en av Sveriges bästa miljökommuner!



2 Syfte

Gävle kommuns miljöstrategiska program följs årligen upp i ett så kallat Miljöbokslut. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för det miljöstrategiska programmet och miljöbokslutet. Det miljöstrategiska programmet tillsammans med miljöbokslutet är viktiga verktyg i arbetet med att nå det kommunövergripande målet "En hållbar och klimatneutral kommun". Miljöbokslutet innehåller indikatorer som visar om målen är på väg att nås, en beskrivning av åtgärder som genomförts under året och en målanalys.

Genom miljöbokslutet kan invånare, företagare, föreningsliv, besökare, anställda och beslutsfattare få en samlad bild av läget för Gävles miljöarbetet.

Miljöbokslutet innehåller indikatorer som visar om målen är på väg att nås, en beskrivning av åtgärder som genomförts under året för att bidra till måluppfyllelse och en målanalys.

Åtgärder har samlats in genom så kallade Storytelling-möten då representanter från kommunens verksamheter berättat för varandra om genomförda åtgärder.

Miljöbokslutet ger vägledning kring om resurser läggs på rätt ställe, om mer resurser och insatser krävs för att nå målen eller om man borde omfördela resurserna.

Uppföljningen av programmet är uppdelad efter programmets tre målområden: Klimatneutral kommun, Robusta ekosystem samt Ren och giftfri vardag. Respektive målområde har ett flertal indikatorer som visar om målet är på väg att uppfyllas. Vissa indikatorer används för att mäta konkret om målen är på väg att nås, vissa indikatorer visar mer hur utvecklingen går.

Vid bedömningen av målen behöver analys av indikatorer och genomförda aktiviteter genomföras och avvägningar av vilken rådighet kommunen har att kunna påverka målet med åtgärdsarbete.

Indikatorerna i detta miljöbokslut är både interna och externa. De interna följer kommunkoncernens miljöpåverkan, och de externa mäter miljöpåverkan från alla som bor och verkar i hela Gävle kommun.

Mål och indikatorer bedöms i grönt, gult och rött. I de fall det saknas underlag för bedömning står ett streck istället för en färgbedömning.

Grön - målet är nära att uppnås eller har uppnåtts

Gul - arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg

Röd - trenden går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

3 Sammanfattande målanalys

Ett mycket omfattande arbete har inletts under 2020 och en mängd åtgärder har påbörjats och även genomförts. Mer om de påbörjade och genomförda åtgärderna finns beskrivet under respektive mål.

När det gäller målområdet Klimatneutral kommun har arbetet med att ställa om till förnybar energi i Gävle pågått sedan länge inom energisektorn, det vill säga för el, värme och inom industrin. Men det finns fortfarande mycket arbete kvar att göra när det gäller transportområdet, konsumtionsområdet och med att bygga en hållbar klimatsmart stad. Arbete med en klimatfärdplan har påbörjats under året. Den lägger grunden till fortsatt åtgärdsarbete.

För att målen inom målområdet Robusta ekosystem ska uppnås krävs större insatser och ett helhetsgrepp som innefattar hela kommunen. Ett strategiskt och systematiskt arbete skulle kunna ge mer kontroll av nuläget, mer samverkan och att fler effektiva miljöåtgärder genomförs i natur och vattendrag.

Inom målområdet Ren och giftfri vardag har ett omfattande arbete med att ta fram en ny Kretsloppsplan genomförts. Kretsloppsplanen är ett viktigt verktyg i arbetet med att förebygga resursslöseri, minska gifter i kretsloppet, återanvända, återvinna samt att arbeta med minskad nedskräpning. Mycket arbete återstår när det gäller att minska mängden av det totala avfallet, att det cirkulära genomsyrar våra produkter, tjänster samt levnadssätt, samt hur det vi använder bidrar till att minska utsläpp av föroreningar som är miljö- och hälsofarliga.

Inköp och upphandling är ett mycket viktigt verktyg i arbetet med nå målen i det Miljöstrategiska programmet. Genom att arbeta strategiskt med att ställa miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling bidrar kommunen till att både de lokala, regionala, nationella och internationella miljömålen uppnås. Miljömässig och hållbar upphandling bidrar också till att stimulera utvecklingen i den privata sektorn, till en cirkulär ekonomi, och en bättre hälsa genom exempelvis mindre utsläpp till luft från drivmedel och mindre användning av kemikalier.

Att kommunicera kring alla åtgärder som har genomförts som bidrar till ett mer hållbart Gävle med förbättrad livskvalité, är en framgångsfaktor i det miljöstrategiska programmet. Det bidrar till att skapa engagemang, ökad medvetenhet och motiverar till mer hållbara beteenden. Detta arbete behöver förstärkas ytterligare. Därför behöver det ses över hur kommunikationen med programmets tre målgrupper och arbetet med beteendeförändringar kan utvecklas.



4 Klimatneutral kommun 2035

Målområdet omfattar transporter, energi, byggande och konsumtion.

2020 har varit ett år då det lagts mycket fokus på att planera för det framtida arbete som krävs för att bli en klimatneutral kommun 2035. Det är även en hel del tidigare åtgärder som börjar ge resultat. Mycket av arbetet inom målområdet klimatneutral kommun 2035 har påbörjats under 2020 men det är för tidigt att se något resultat.

4.1 Gävle kommun är klimatneutral 2035



Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Arbetet med att ställa om till förnybar energi har pågått sedan länge inom energisektorn i Gävle kommun. Bland annat är den el och värme som säljs av Gävle Energi redan 100 % förnybar.

Inom transport- och konsumtionssektorn har arbetet bara påbörjats. För utsläpp av växthusgaser från invånare och näringsliv i Gävle kommun har Gävle kommunkoncern mindre rådighet över utsläppskällorna men kommunen kan driva på utvecklingen på flera sätt bland annat genom att verka som en förebild som går före.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

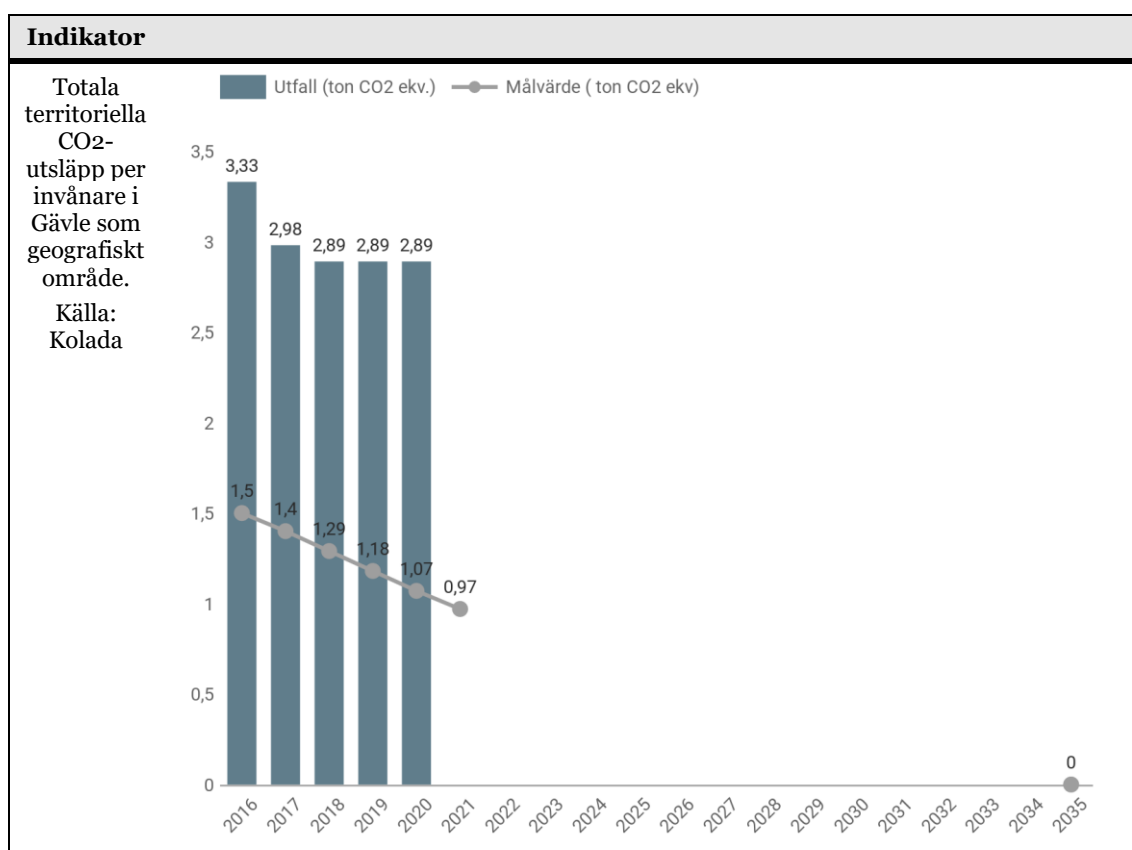
Kommunen har tagit fram en Klimatfärdplan som finns på remiss. Den innehåller åtgärder som är klimatberäknade och om de genomförs kommer resultatet leda fram till att Gävle kommun blir klimatneutrala 2035. Stort fokus ligger på åtgärder som berör transporter som står för 70% av utsläppen.

Gävle Hamn genomförde förstudien "Energioptimerat hamnkluster". Energioptimerat hamnkluster är ett 10-årigt program med huvudmålet: "Att Gävle hamnkluster till 2030 i takt

och i tid när de krav på CO₂-reduktion och energieffektivitet som finns från både nationell nivå och länsnivå, och som är i linje med Parisavtalet. Läs mer på: [Energioptimerat Hamnkluster - Gävle Hamn \(gavlehamn.se\)](https://energi.hamn.se)

Gävle kommuns energibolag Gävle Energi har levererat både förnybar el och fjärrvärme sedan lång tid tillbaka. Inom en snar framtid kommer Gävle kommun bidra till minskade koldioxidutsläpp även för vår grannkommun Sandviken genom en satsning med en fjärrvärmeledning från Gävle till Sandviken. Den kommer vara resurseffektiv och 100 % förnybar och förväntas leda till en minskning av koldioxidutsläppen med 46 000 ton per år.

Covid -19 har bidragit till att många av kommunens verksamheter ändrat sitt arbetssätt och utvecklat användningen av digitala möten för att undvika att träffas fysiskt. Detta har gjort att kommunens resande minskat. Andra exempel på ändrat arbetssätt är att klimat- och energirådgivaren genomfört digitala energi- och klimatrådgivningar och inspirationstillfällen.



4.2 Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommuns geografiska område skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande.



Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Möjligheten att nå målet bedöms som låg även om Covid -19 har påverkat måluppfyllelsen under 2020. Ytterligare insatser måste till för att målet ska nås.

På grund av Covid-19 saknas statistik från bussresor under perioden april-dec. Detta eftersom

framdörrarna på bussarna varit stängda vilket inneburit att inga resor registrerats. X-Trafiks resor med tåg har dock registrerats under hela 2020.

Internt i kommunen följs hur mycket kollektiva resor som sker med X-trafik med det som kallas Företagskort. Anledningen till nedgången av resorna är till stor sannolikhet på grund av Covid - 19. Tidigare år har det varit en betydande ökning kollektivt resande internt.

I X-trafiks uppdrag har under året ingått att avråda från resor med kollektivtrafiken. X-trafik har följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att minska spridningen av coronaviruset. Informationen har varit att om du måste resa med kollektivtrafik så finns möjligheten, men att undvika onödiga resor, hålla avstånd och använda munskydd samt att inte resa med symptom.

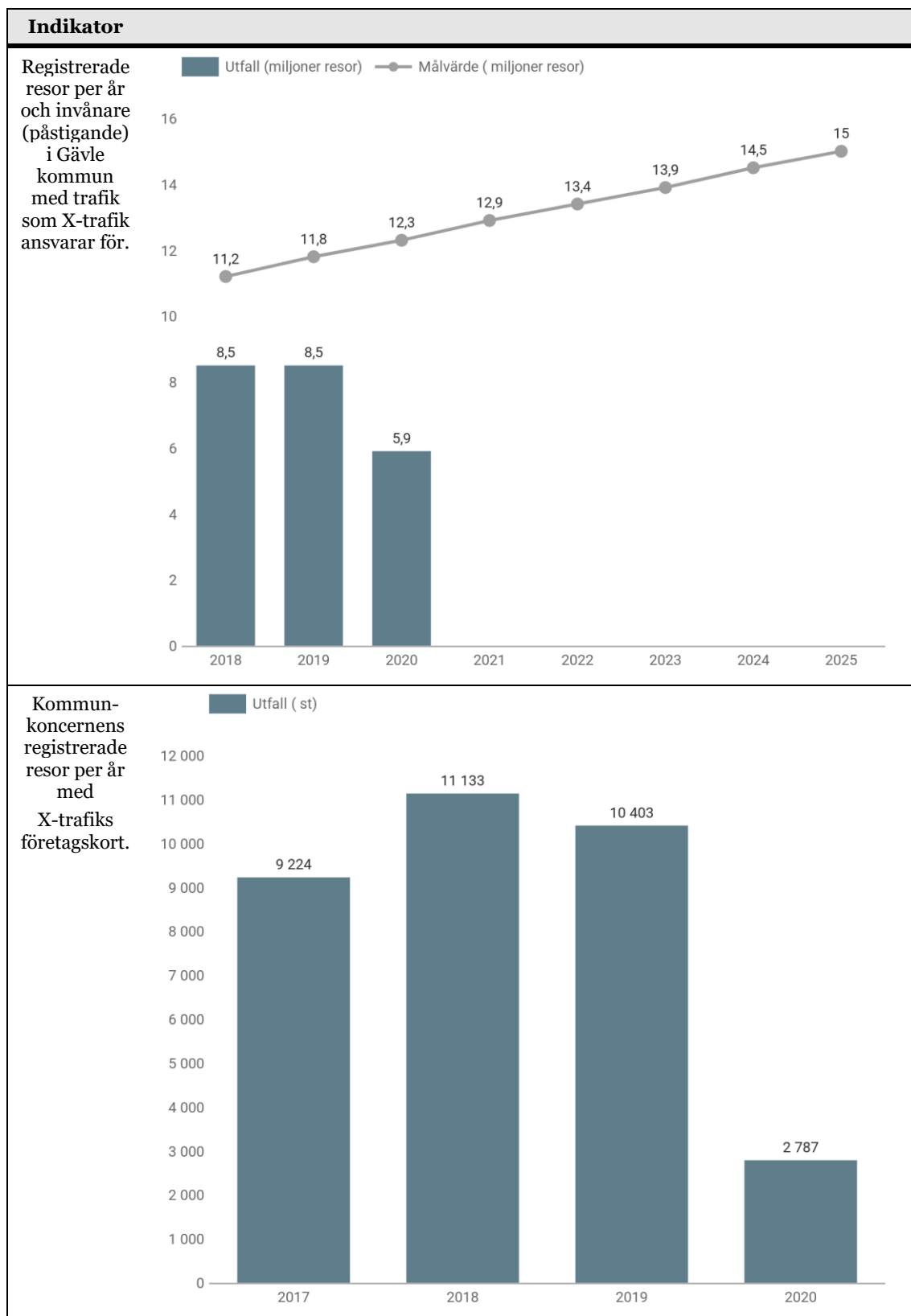
Indikatorn Kollektivtrafikens marknadsandel visar på en näst intill halvering av resandet med kollektivtrafik. Orsaken till minskningen bedöms uteslutande bero på Covid-19.

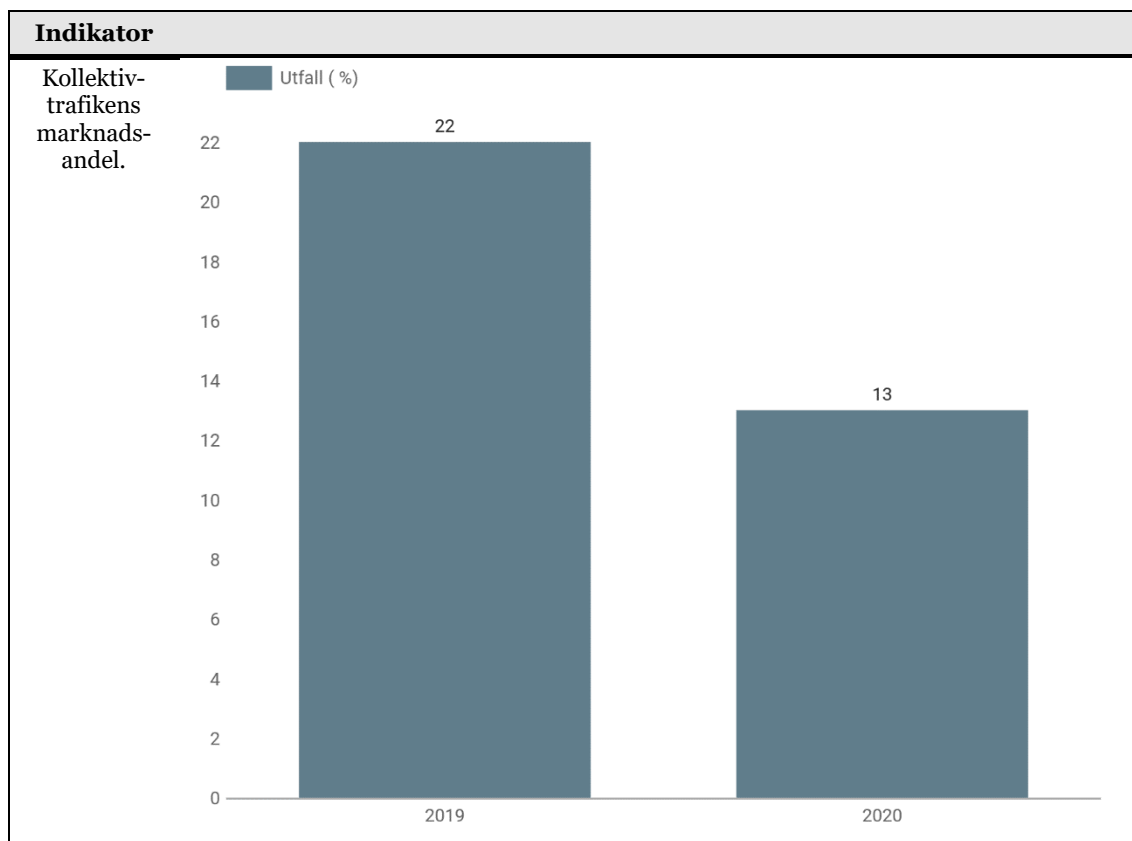
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2020 färdigställdes ett nytt intelligent trafikstyrningssystem på Gavlehov. Med hjälp av digitala skyltar, sensorer och bussarnas GPS:er kan trafiken på Gavlehovsvägen ställas om till enkelriktad trafik för biltrafiken och reversibelt körfält för kollektivtrafiken, vilket leder till omfattande tidsvinster för kollektivtrafiken. Syftet med systemet är att under evenemang prioritera framkomligheten för kollektivtrafik.

En annan åtgärd som genomförts är digitala displayer vid centrumhållplatsen. 2020 och 2021 satsar Livsmiljö Gävle, X-trafik och JCDeaux gemensamt att ta fram en skraddarsydd lösning för de nya väderskydden på Centrumhållplatsen med digitala displayer som kommer visa realtidsinformation till resenärerna.

Kommunen arbetar i större utsträckning i exploateringsprojekt med att skapa goda möjligheter att åka kollektivt. I projektet för Sörby backe har ett helt nytt bostadsområde byggts. Stor del av de boende är äldre och behov av hållplats i nära läge och tydlig utformning med fokus på god tillgänglighet. Med detta som bakgrund har man i projektet byggt om hållplatsen på Granitvägen och utökat den med ett hållplatsläge in mot staden.





4.3 Cykeltrafikens andel i Gävle kommuns geografiska område ska öka med 100 % fram till 2025, jämfört med 2012.

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Cyklandet ligger på ungefär samma nivå som förra året.

Gävle kommun är en av sex kommuner som har deltagit samtliga elva år i Kommunvelometern. Kommunvelometern är Cykelfrämjandets stora nationella granskning av kommuners arbete med cykelfrågor. Gävle har ökat sina poäng jämfört med 2019 från 48 till 57 poäng av 90 möjliga i årets Kommunvelometer. Gävle tar därmed 23:e plats i den totala rankingen av 40 deltagande kommuner och 13:e plats av 14 deltagare i gruppen stora kommuner. Gävle har i år särskilt ökat sina poäng i delområdena infrastrukturinvesteringar och infrastrukturåtgärder, där kommunen ligger över snittet bland samtliga deltagare och jämfört med gruppen stora kommuner vilket tyder på att Gävle satsar på att utveckla sin cykelinfrastruktur för att förbättra cyklingen för sina invånare. Jämfört med andra stora kommuner har Gävle som mest utrymme att vidareutveckla sitt arbete i delområdena informations- och marknadsföringsinvesteringar och informations- och marknadsföringsåtgärder.

Gävle kommun deltog i Cyklistvelometern 2020. Cyklistvelometern är en nationell nöjdhetsmätning som genomförs vartannat år där cyklister får beskriva upplevelsen att cykla i en stad utifrån ett antal kriterier. Gävle kommun får 3,13 i totalpoäng, vilket ger betyg C. Kommunen får därmed plats 7 av 16 inom rankingen för stora kommuner.

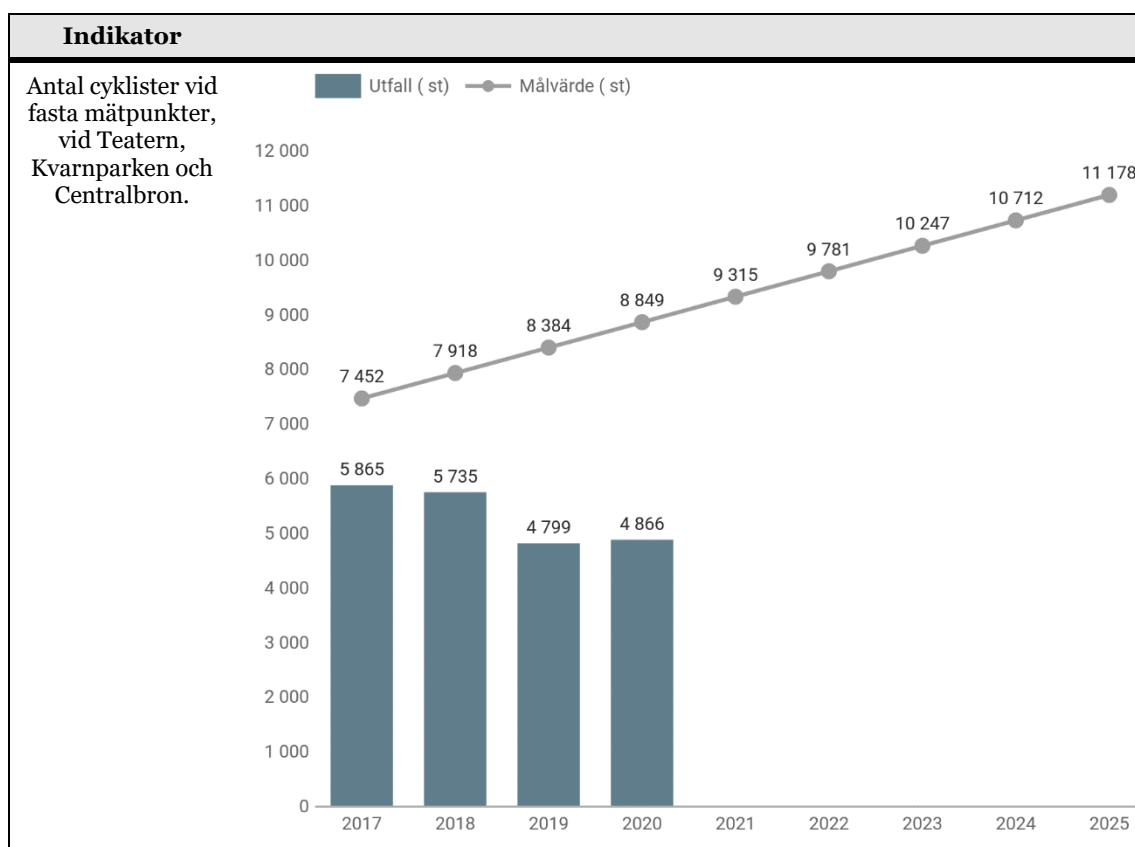
Några exempel på utförda åtgärder under året:

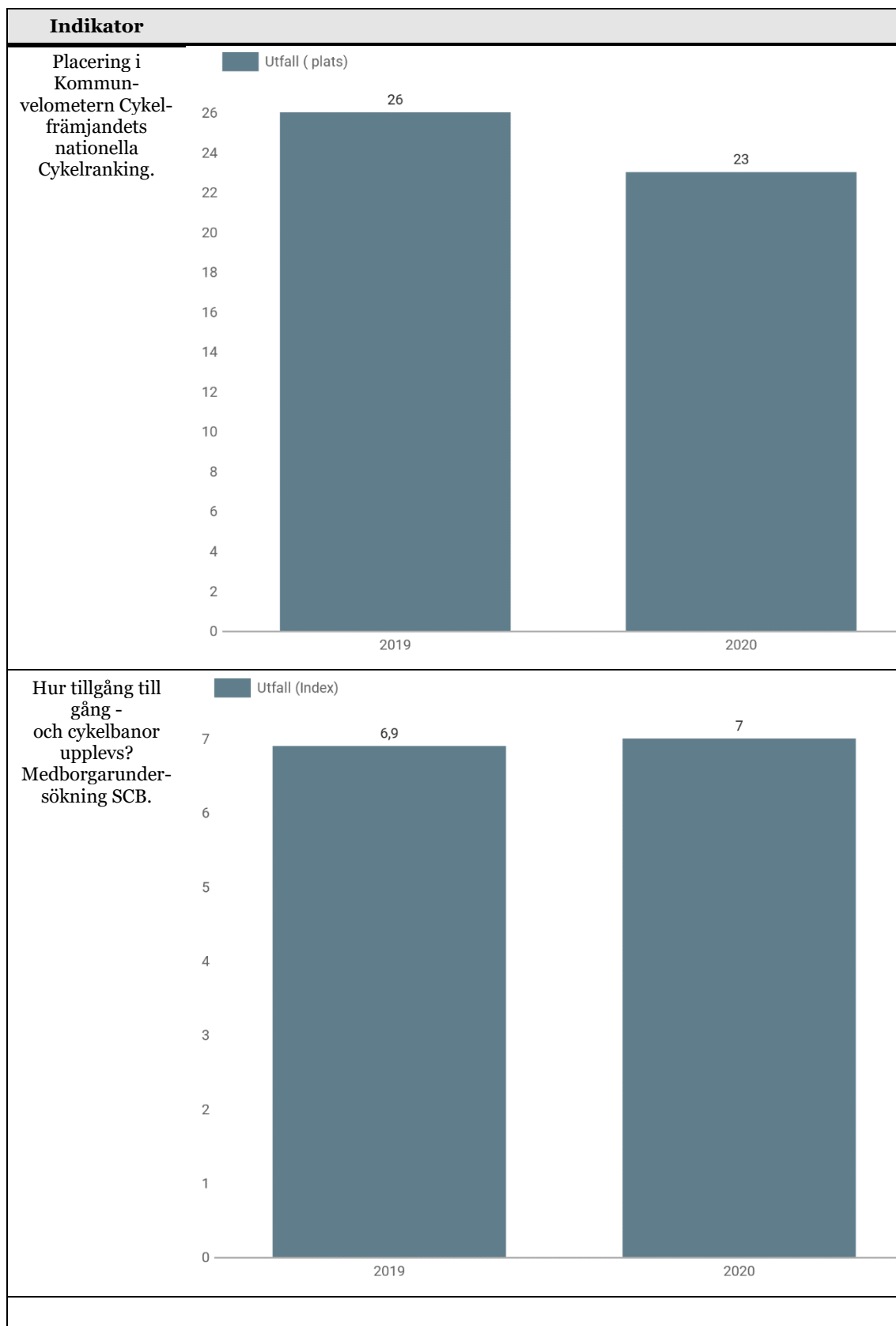
För att öka förutsättningar för ökat cyklande har Gävle kommun under 2020 antagit en ny cykelplan. En handlingsplan är påbörjad kring hur Gävle kommun skulle kunna arbeta med beteendeförändringar som leder till ett ökat cyklande. Det har totalt anlagts 8 kilometer ny cykel- och gångväg, ett par längre sträckor i Harkskär och Stigslund samt några korta sträckor,

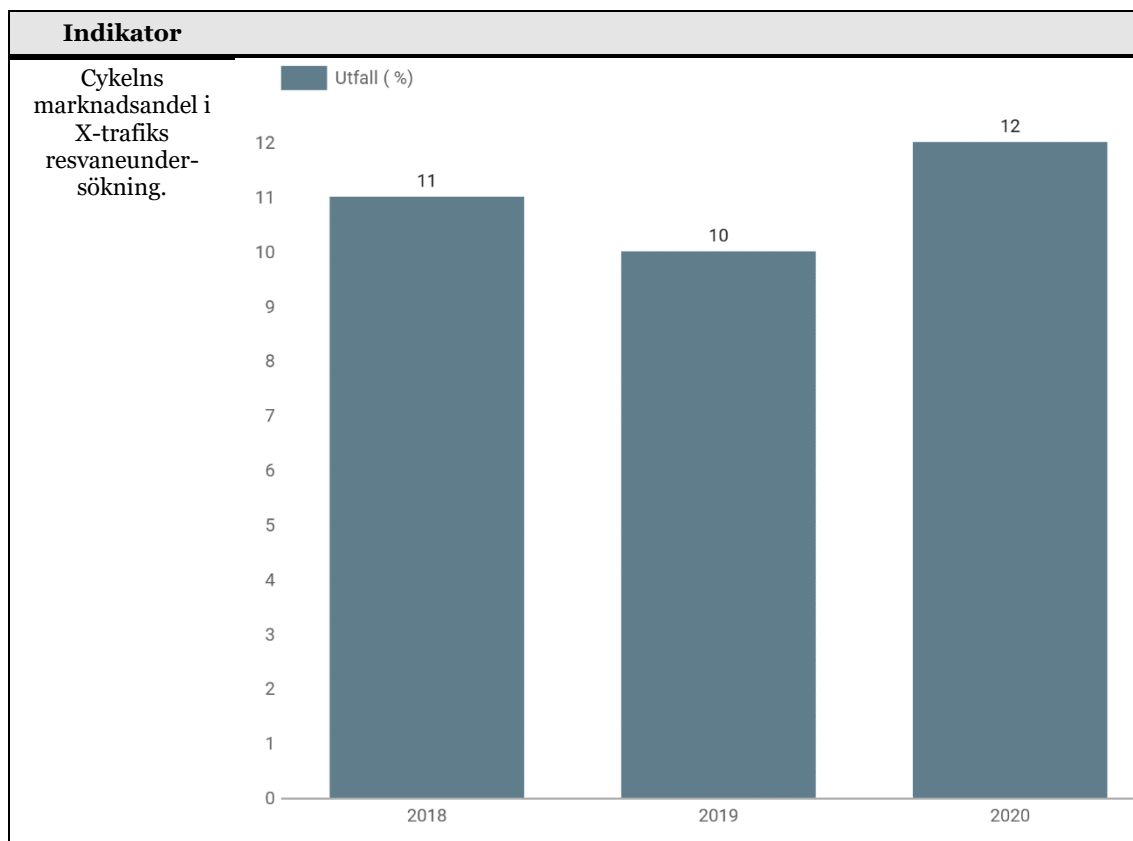
så kallade brutna länkar, för att länka ihop cykelbanenätet. Det har även genomförts olika kampanjer såsom Skoj på hoj, Vintertrampet samt Vintercyklisten, se film Vintercyklisten: <https://www.regiongavleborg.se/regional-utveckling/samhallsplanering-och-infrastruktur/hallbara-transporter/Vintercyklisten/>

Som arbetsgivare har Gävle kommun, för att främja smart, miljövänligt resande och en hälsosam livsstil, börjat erbjuda den som är tillsvidareanställd i Gävle kommun att hyra en så kallad förmånscykel. 711 anställda tecknade avtal första året och då till största del hamnade valet på elcykel. Varje vår och höst kommer det fortsatt vara möjligt att beställa förmånscykel.

Arbetet med en intern kommunal cykelpool för tjänsteresor har påbörjats och ska vara på rull under 2021.







4.4 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att de resor och transporter som sker inom Gävles kommuns geografiska område ska vara fossilfria år 2030.



Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Kommunen kan skapa förutsättningar genom till exempel göra det tillgängligt att tanka förnybara drivmedel och planera och möjliggöra för mer hållbara transporter i staden.

I Gävle finns det möjligheter att tanka biogas, etanol, HVO (biodiesel) och el.

Gävle kommun hamnade på plats 10 år 2020 i den årliga kommunrankningen; SHIFT. Rankningen visar vilken kommun i Sverige som är bäst på hållbara transporter. Ambitionen är att under 2021 nå en bättre placering.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Färdigställande av 6 nya elladdplatser på Slottstorget under året. Totalt finns nu över 220 elladdplatser i Gävle och två biogasstationer.

Framtagandet av Grön resplan. Den gröna resplanen är ett stöd som bidrar till mer hållbara och effektiva tjänsteresor och pendlingsresor till och från till exempel arbetsplatser, skolor och bostäder.

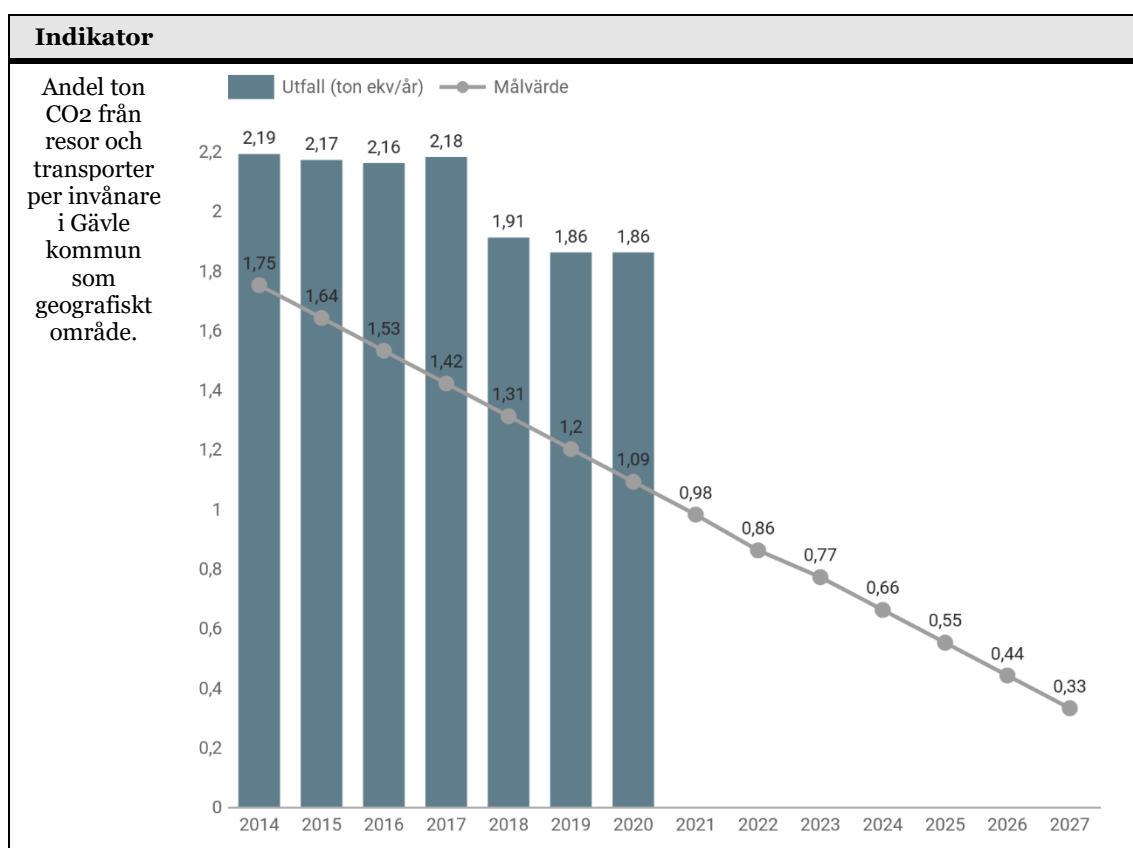
För att nå våra unga i Gävle pågår mycket arbete inom skolan. En handlingsplan för skolmobilitet blev antagen i kommunfullmäktige juni 2020. Den innehåller åtgärder för att skapa förutsättningar för en säker skolväg och uppmuntra till hållbara resval. Skolzoner har inrättats på Ulvsätersskolan, Staffansskolan och Solängsskolan. Skolzoner innebär sänkt hastighet, fysiska åtgärder och information till föräldrar och barn om hållbart resande. Ett arbete med att ta fram skolspecifik reseinformation för alla grundskolor har påbörjats.

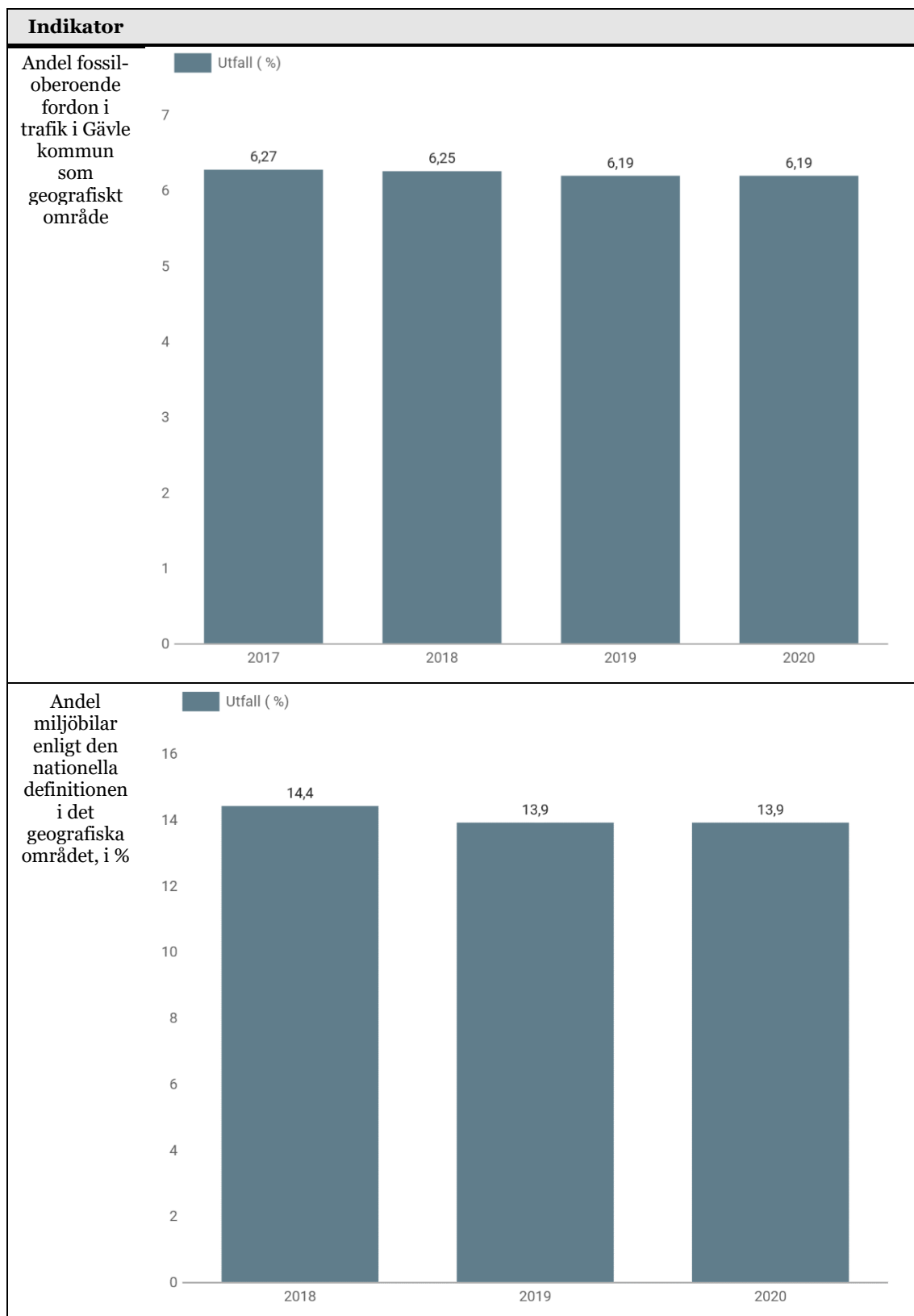
Konserthuset, som är en av kommunens verksamheter, har påbörjat framtagandet av en modell för framtida turné- och gästspelsverksamhet kopplat till Gävle kommuns resepolicy.

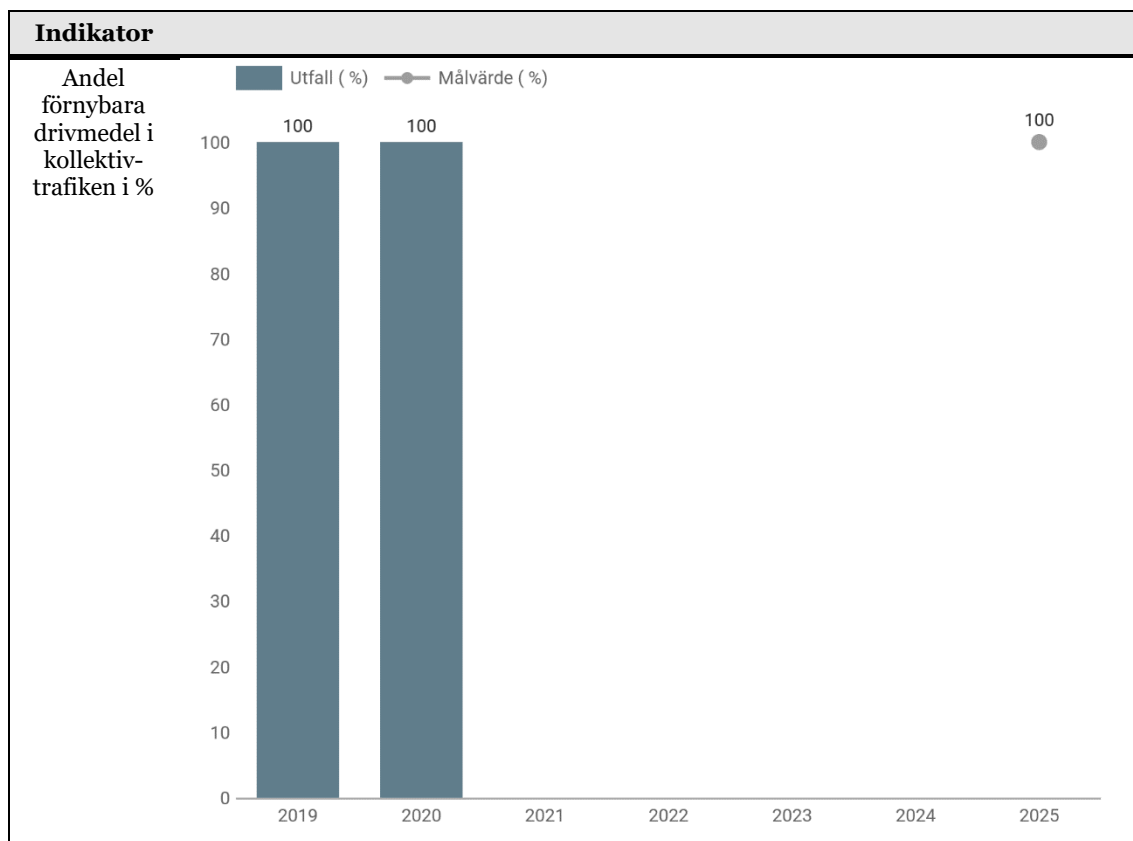
Energi och klimatrådgivningen har istället för att bjuda in till fysiska föreläsningar Covid-anpassat sin verksamhet och genomfört en rad webinarier: Cykel som alternativ till bilen, Drivmedel – vad finns för alternativ till bensin och diesel? Det är även en ny webbsida framtagen: www.energiochklimat.se

Gavlegårdarna har tagit fram en mobilitetsplan för Godisfabriken och kommer inkludera övriga byggherrar inklusive Gävle kommun, Gävle parkeringsservice, Gävle Energi och X-Trafik / Vy. Gavlegårdarna har också påbörjat en utredning via extern konsult som ska visa på möjligheterna att erbjuda Gavlegårdarnas hyresgäster möjligheten att ladda elfordon.

Sist men inte minst: Gävle Hamn har möjliggjort att fartyg kan ansluta sig till el vid kaj. Att fartygen inte längre behöver ha maskiner igång vid kaj för att alstra ström betyder minskade utsläpp, minimerad ljudnivå men även bättre arbetsmiljö för de som arbetar på fartygen.







4.5 Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100 % fossilfria 2025.



Målet bedöms som gult för arbete har påbörjats. Genom den fordonscentralisering Gävle kommun genomfört under de senaste åren är det nu möjligt att tanka förnybara drivmedel i princip alla personbilar och lätta lastbilar som kommunen använder. 86 % av fordonen kan tankas med förnybara drivmedel. Förutsättningarna att tanka förnybart finns och det tankas förnybart till 57,2 %, resterande del är fortfarande bensin och diesel. Flertalet bolag och förbund har fordon som kan tankas med förnybara drivmedel och tankar idag nästan uteslutande förnybart.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2021 kommer även arbetsmaskiner och tunga fordon inkluderas i arbetet med att använda förnybara drivmedel.

Covid -19 har påverkat att fordonsbytena inte blivit utförda i önskad takt. Detta har gjort det svårt att nå målet om 100% fossilfria fordon under 2020 men under 2021 kommer målet nås.

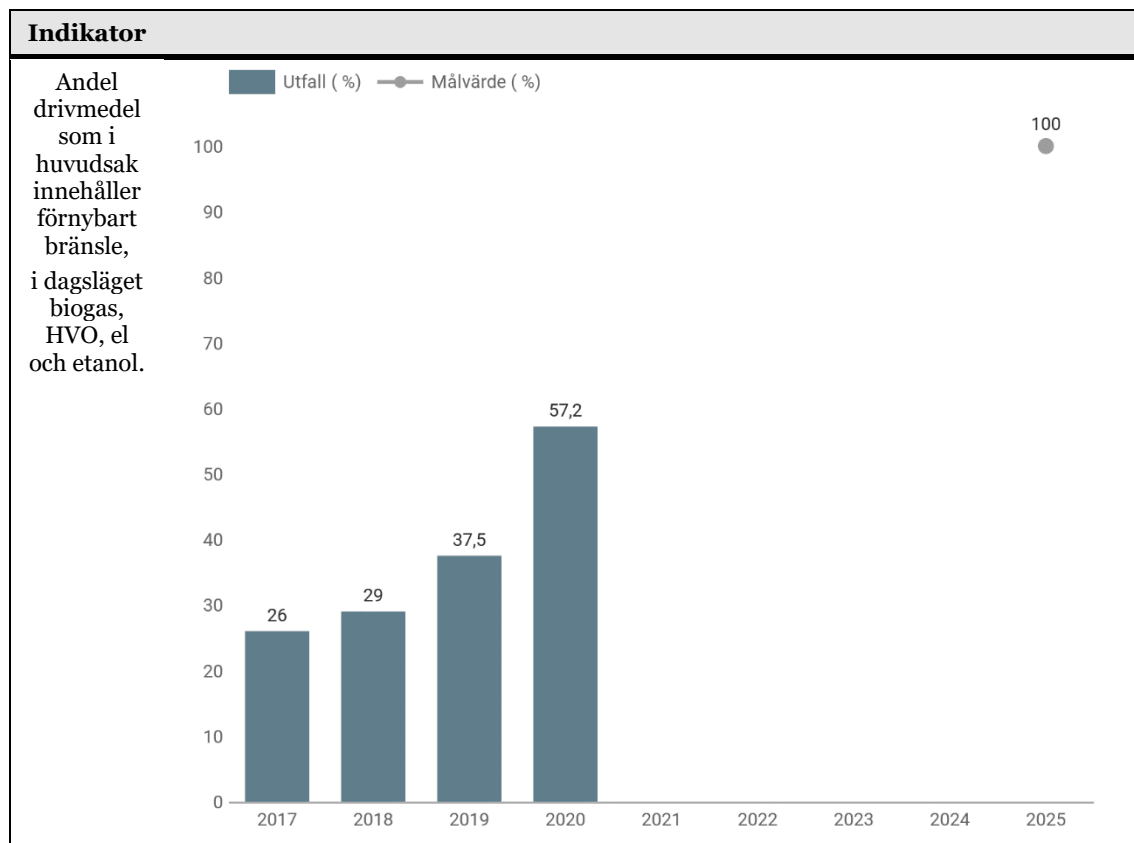
Kommunens bilflotta består av:

1. Dieslbilar, som kan och ska tankas med HVO100. Att tanka dessa bilar är inga problem då de allra flesta vet hur man tankar. Problematiken ligger i var man kan få tag i produkten.
2. Gasbilar. Nackdelen är få tankställen i Gävle, annars har det inte varit några problem med tankning av biogas. I dessa bilar finns också en trygghet att bilen har en tank för bensin, men det kan bli en stor nackdel om endast bensin används.
3. Elbilen. Som har varit den mest främmande börjar bli populär. Räckvidden sträcker sig till 45 mil på de moderna elbilarna och det klarar sig väldigt många verksamheter med. Nackdelen är kylan på vintern som är den stora räckviddstjuven.

Alla verksamheter inom stadskärnan skulle klara sig med en elbil. På marknaden finns nu även skåpbilar med dragkrok.

Den statistik som redovisas gäller drivmedel som används i personbilar och lätta lastbilar. Det sker även en omställning till förnybara drivmedel i andra verksamheter, till exempel gick Gävle Hamns bogserbåtar över till att helt tankas på HVO under 2020 och Räddningstjänsten har också börjat köra på HVO.

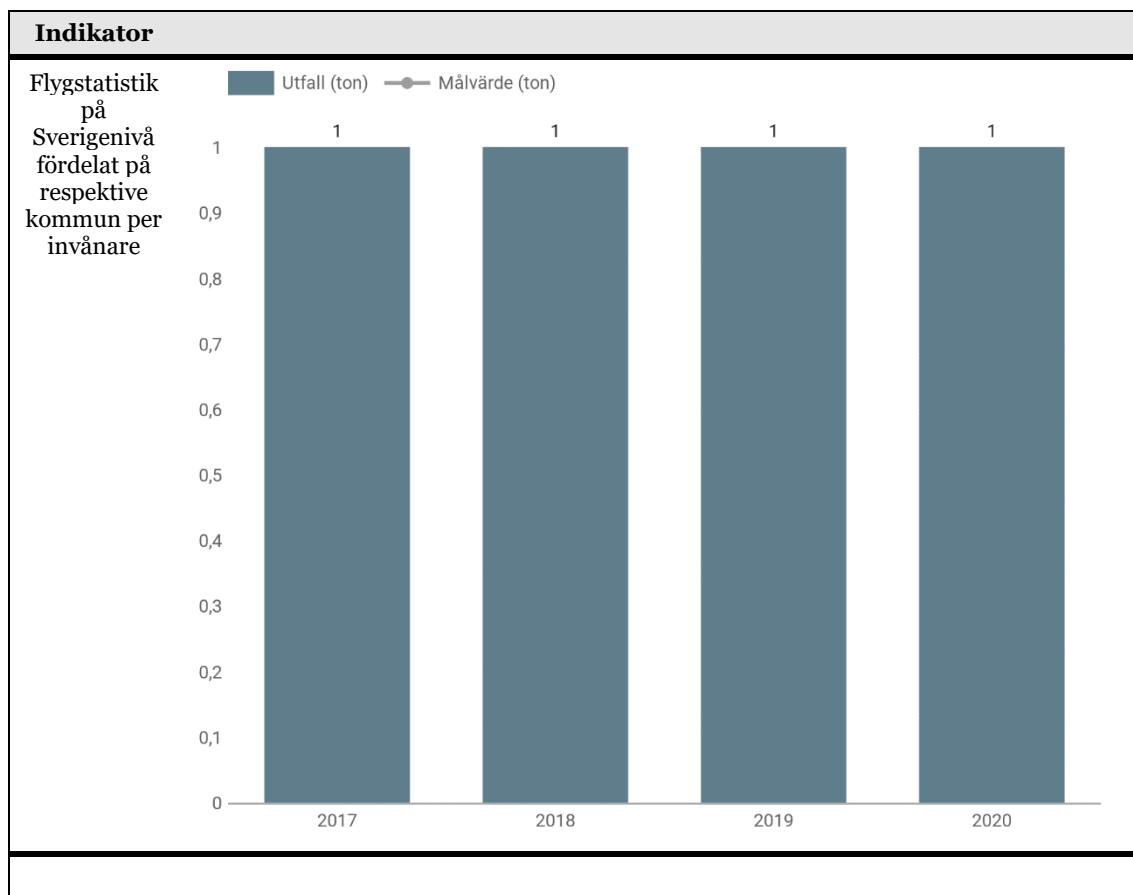
Kommunen saknar idag uppföljning av arbetsmaskiner och tunga fordon.



4.6 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att invånarnas och näringslivets koldioxidutsläpp från flygresor minskar med 30 % till 2030.

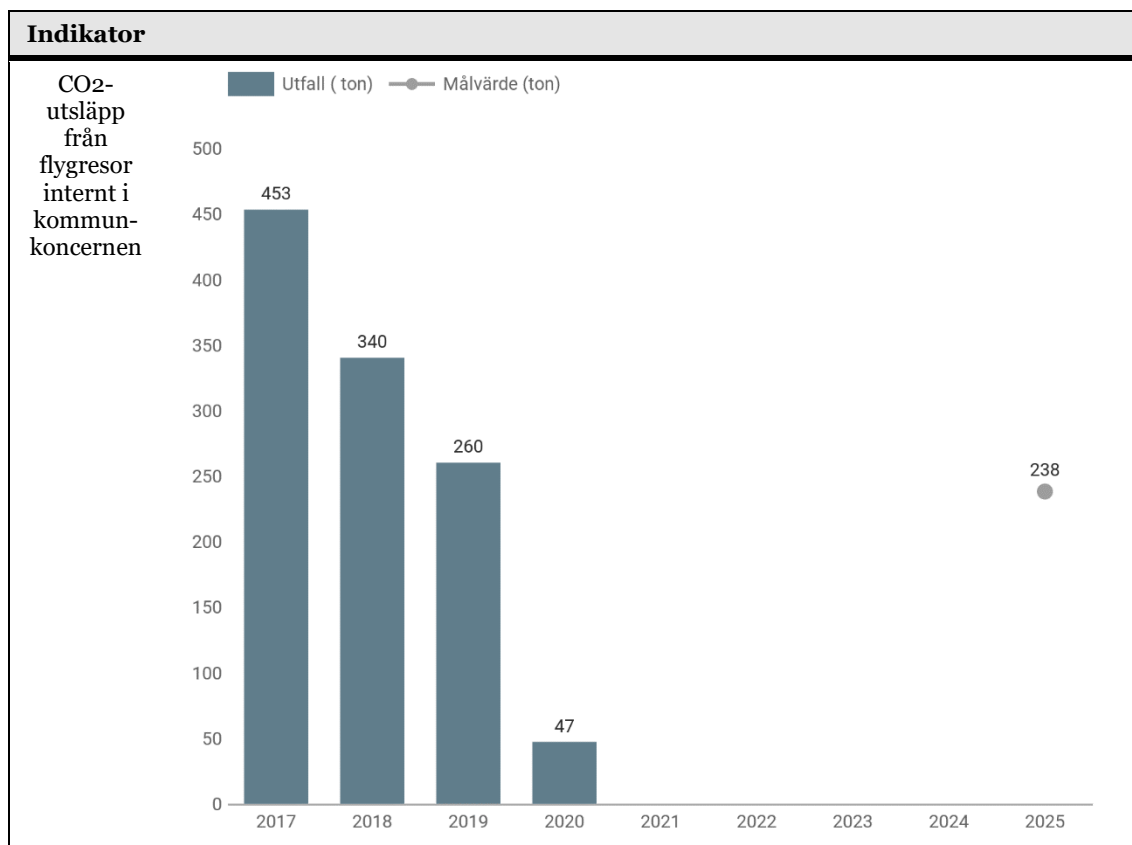
Målet är svårbedömt, dels med tanke på Covid - 19, dels är statistiken på Sverigenivå och har en eftersläpning på ett år.

Målet behöver ersättas med indikator med statistik per invånare i Gävle från flygresor (finns inte ännu men är under framtagande).



4.7 Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 30 % under perioden 2018–2025.

Målet bedöms som grönt eftersom andel resor med flyg inom kommunen minskat stadigt under flera år. Covid -19 har med stor sannolikhet påverkar utfallet för 2020 men kommunens riktlinjer gällande flyg i resepolicyen har skärpts och efterföljs vilket ses som anledning till att flygresorna minskat över tid.



4.8 Näringslivets och invånarnas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.

Målet bedöms som grönt eftersom målet med stor sannolikhet kommer att nås. Arbetet med att ställa om till förnybar energi har pågått under en längre tid inom energisektorn i Gävle kommun och den el och värme som säljs av Gävle Energi är 100 % förnybar.

Gävle Energi ligger i framkant i Sverige med uppdrag om att minska användandet av fossila bränslen till förmån för förnybara energikällor och bidra till utökad volym förnybar energiproduktion.

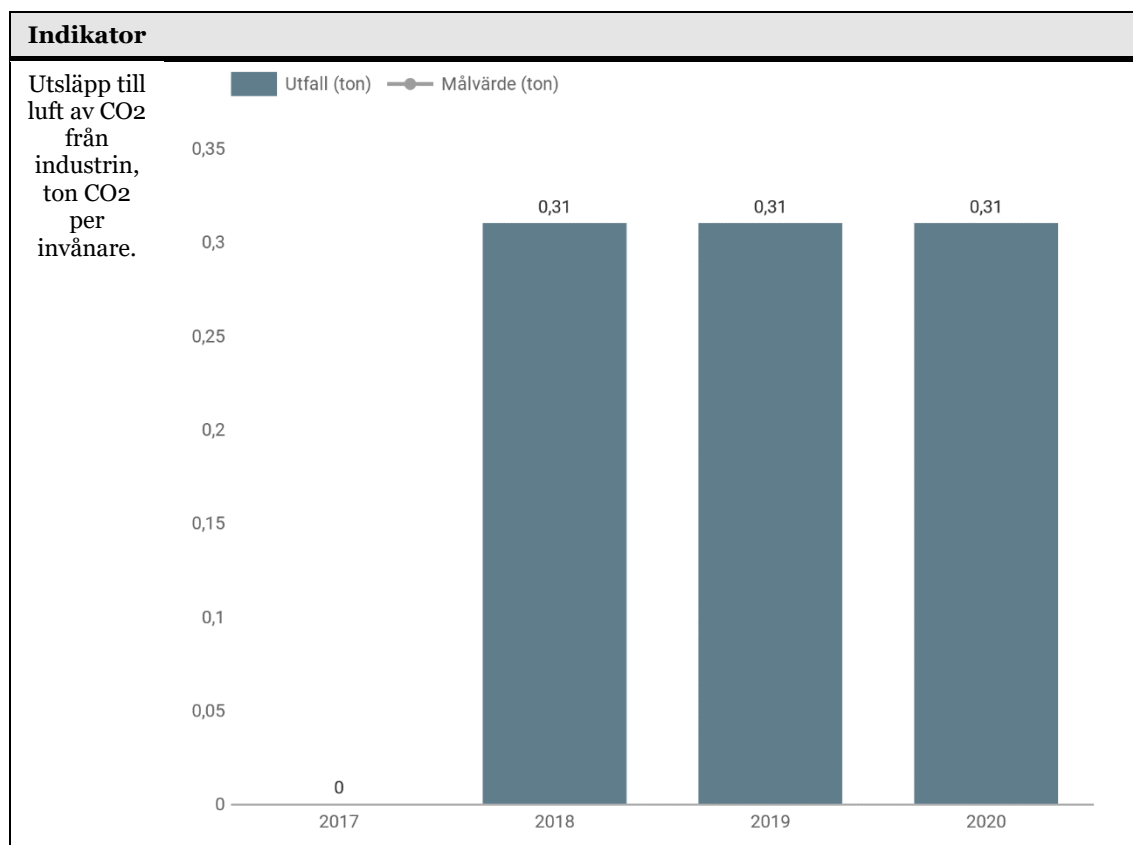
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2020 har Gävle Energi fortsatt att utveckla energitjänster för att hjälpa sina kunder med att minska deras klimatpåverkan samt att öka deras effektivitet. Miljö- och klimatkraven ger idag öppningar för nya affärs- och utvecklingsmöjligheter. Utökad samverkan med näringslivet i regionen krävs för att nå målet som innefattar företag och invånare också.

Covid -19 har lett till nya sätt att arbeta med Energi- och klimatrådgivning. Rådgivningen och

även de inspirationsseminarier med fokus solceller, cykling och alternativa drivmedel har skett digitalt. Exempel på utåtriktade aktiviteter som genomförts digitalt är under året är att energi- och klimatrådgivaren har bedrivit digital rådgivning till gävlebor och företag. Särskilda informationsinsatser med fokus på energieffektivisering har bedrivits mot företag och bostadsrättsföreningar. Det har tagits fram en ny hemsida för energi- och klimatrådgivning: www.energiochklimat.se.

Den värme och el som används i Gävle kommuns verksamheter är 100 % förnybar.



4.9 Energianvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 30 % effektivare till år 2030 jämfört med 2009.

Målet bedöms som grönt eftersom målet med stor sannolikhet kommer att nås. När det gäller den totala energianvändningen i Gävle kommunkoncerns lokaler så har den minskat med 28 % mellan 2009 och 2020. Det innebär att målet på 30 % nästan är uppfyllt redan nu. Flertalet energieffektiviseringsinitiativ som redan genomförts har gett positiva resultat. Slutsatsen är att kommunkoncernens mål för effektivare elanvändning uppnås.

Covid - 19 i har påverkat i form av mindre verksamhet i många lokaler och stängda gymnasieskolor men trenden var även innan på väg ner.

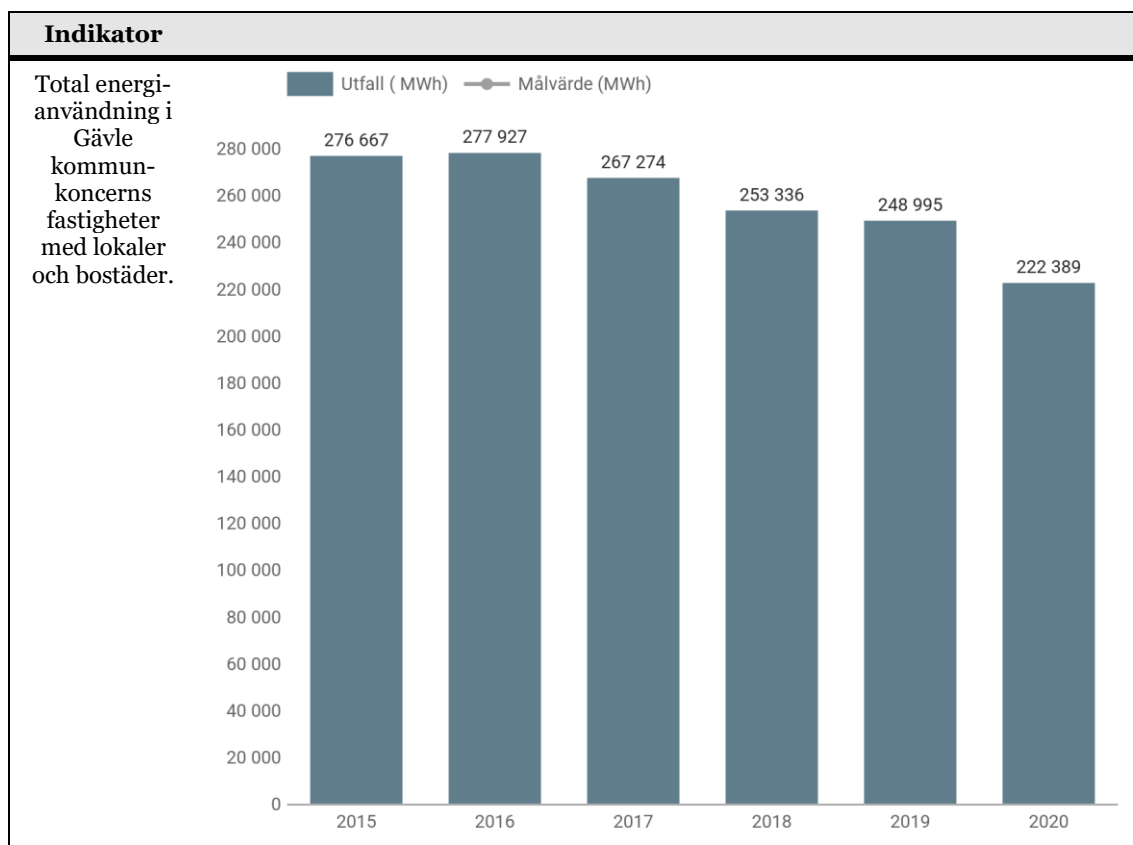
Några exempel på utförda åtgärder under året:

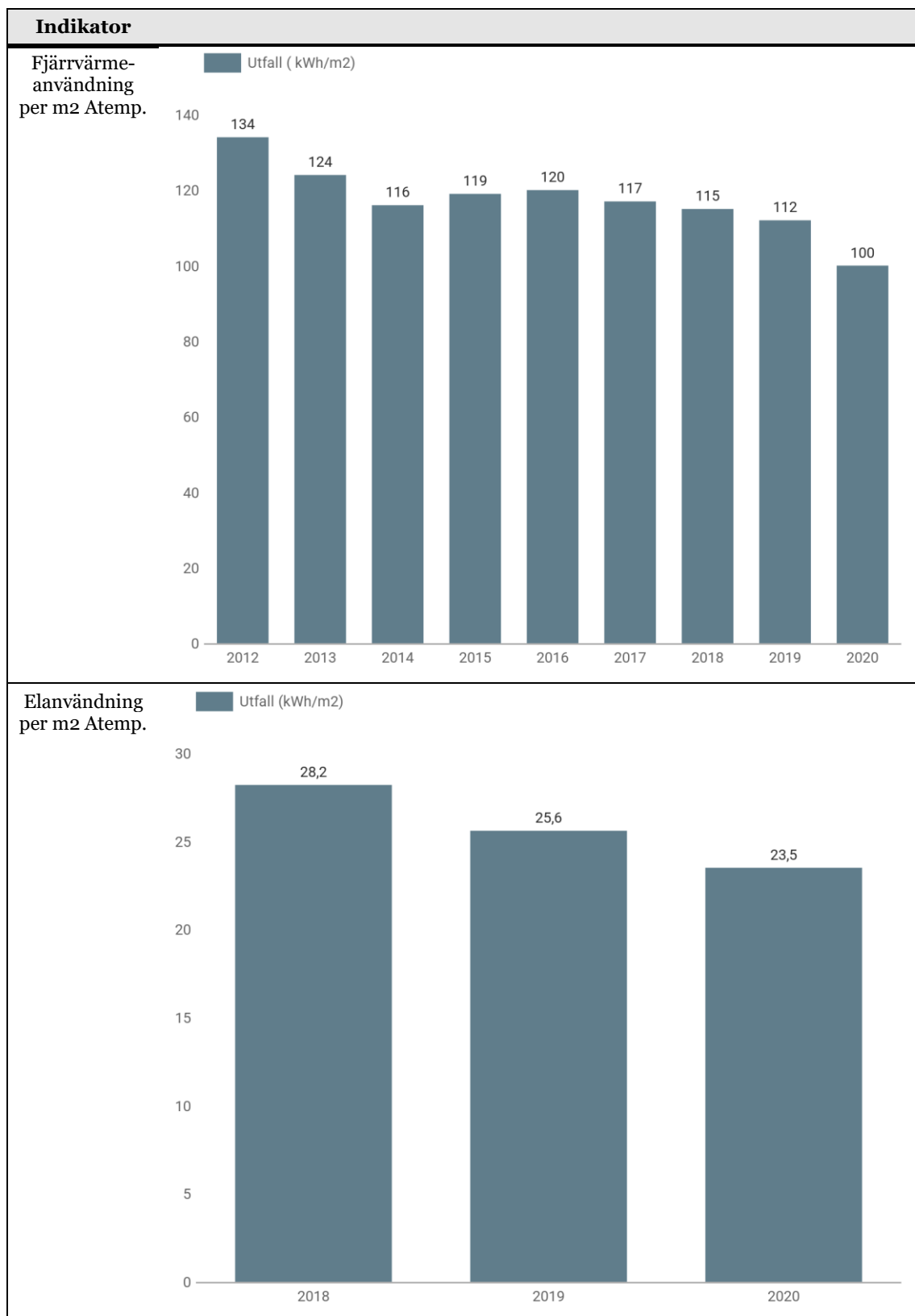
Gavlefastigheter, kommunens fastighetsbolag, har under 2020 nått sitt interna mål med att minska elanvändningen med 20 % och 2020 hamnade de på en minskning på 27 %. Exempel på genomförda energieffektiviseringsåtgärder som Gavlefastigheter utfört under 2020 är utbildning kring energismarta kök, belysning, ventilation, solel och styråtgärder.

Gavlegårdarna, kommunens hyresbolag, fortsätter minska sin förbrukning av fastighetsel i linje med uppsatta målsättningar och stort fokus ligger på elbesparingar även de närmaste åren. Under 2020 har de bland annat satt rums/temperaturgivare i lägenheterna som gör det möjligt att styra energiåtgången, bytt ut takfläktar, bytt ut allmänbelysning i trapphus och gårdar till LED-belysning etc.

Gavlegårdarna har också startat ett samarbete med Gävle Energi som handlar om att med hjälp av GIS upptäcka läckage av varmvattnen i interna kulvertar så det snabbt kan åtgärdas.

I samband med större ombyggnationer finns exempel på halverad energiförbrukning genom automatisering och styrning men även som ett resultat av tilläggsisolering, fönsterbyten, ventilation med energiåtervinning och ny belysning.

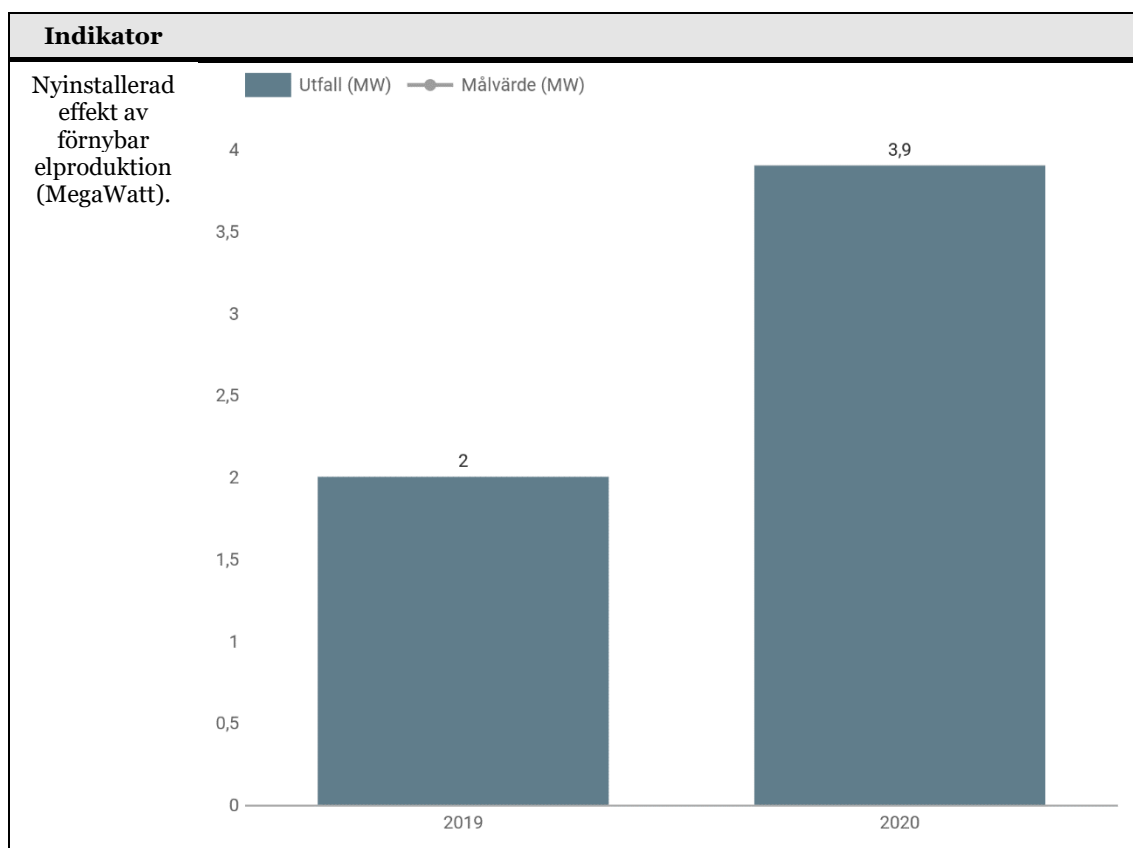




4.10 Effektkapaciteten för produktion av förnybar el till Gävle Energis elnät ska byggas ut med 200 % till år 2035.



Målet bedöms som rätt. Från 2019 till 2020 har den nyinstallerade effekten av förnybar elproduktion fördubblats. Detta tack vare solcellsinstallationer. Om det ska vara möjligt att nå målet 200 % måste behöva utbyggnad av vindkraft finnas med. Utmaningen blir då att vindkraftsparker oftast innebär stora anläggningar och stora anläggningar kopplas in på det regionala nätet och inte på Gävle Energis lokala nät. Målet behöver ses över och omformuleras.



4.11 Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska minst 10 % produceras från solceller år 2035.



Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Det här är ett nytt mål och 2020 används som basår. Därför kan utvecklingen inte följas än men potentialen är stor att nå målet genom en gemensam solcellspark.

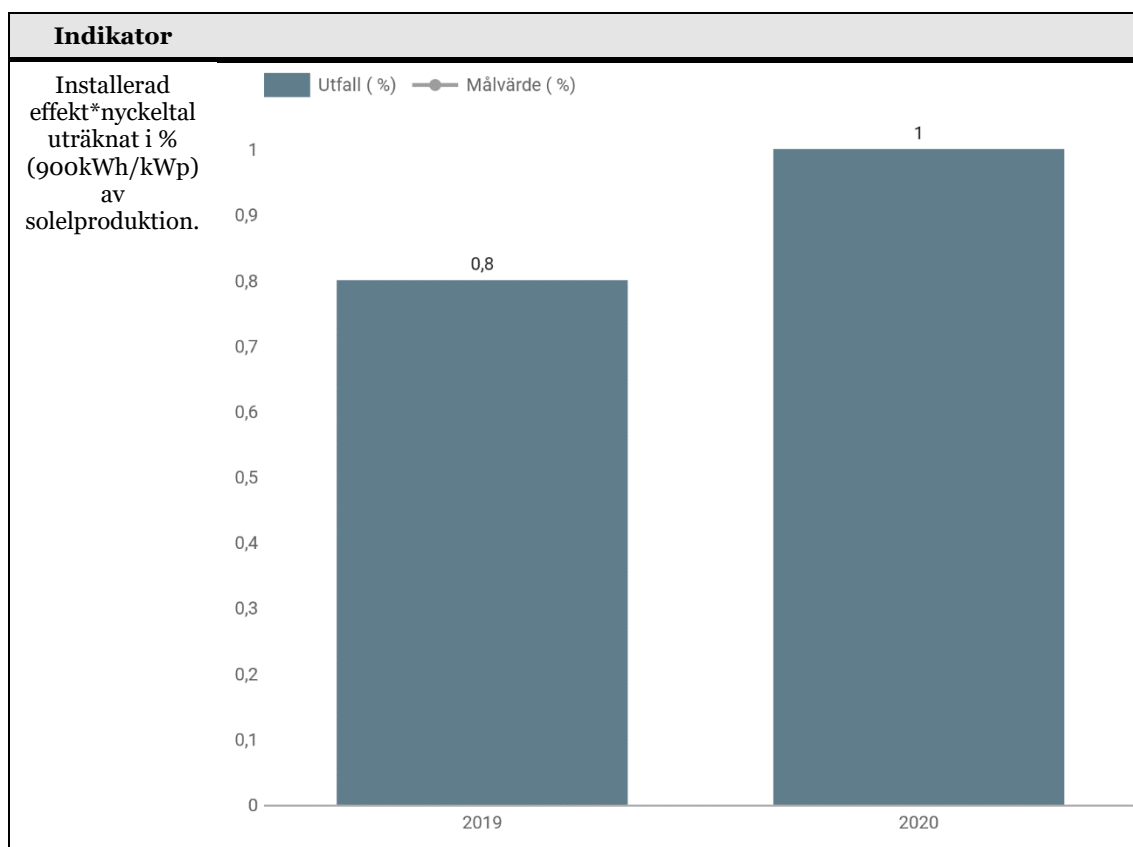
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Gävle Energis fjärrkyla-anläggning Bore, vars tak är klätt med solceller. Därmed är Bore rustad för att producera sin egen el. Solanläggningen, som installerades under försommaren 2020, är på 38,8 kW och kommer att kunna producera cirka 27,5 MWh varje år.

Gävlefastigheter har också installerat solceller i samband med nybyggnation samt genomfört förstudier för att utreda möjligheter för solceller på ett flertal befintliga tak.

Gävle Parkeringservice ökar successivt andel solcellsdrivna biljettautomater. Om behovet finns

av en ny automat kontrollerar bolaget alltid i första hand om en solcellsautomat kan installeras.



4.12 Försäljningen av lokalt producerad biogas för drivmedel har ökat med 35 % från 2020 till 2025.

Målet bedöms som grönt eftersom målet med stor sannolikhet kommer att nås. Tidigare har utvecklingen av en mix av såld biogas och naturgas följts men från och med 2020 följs istället utvecklingen av såld lokalproducerad biogas.

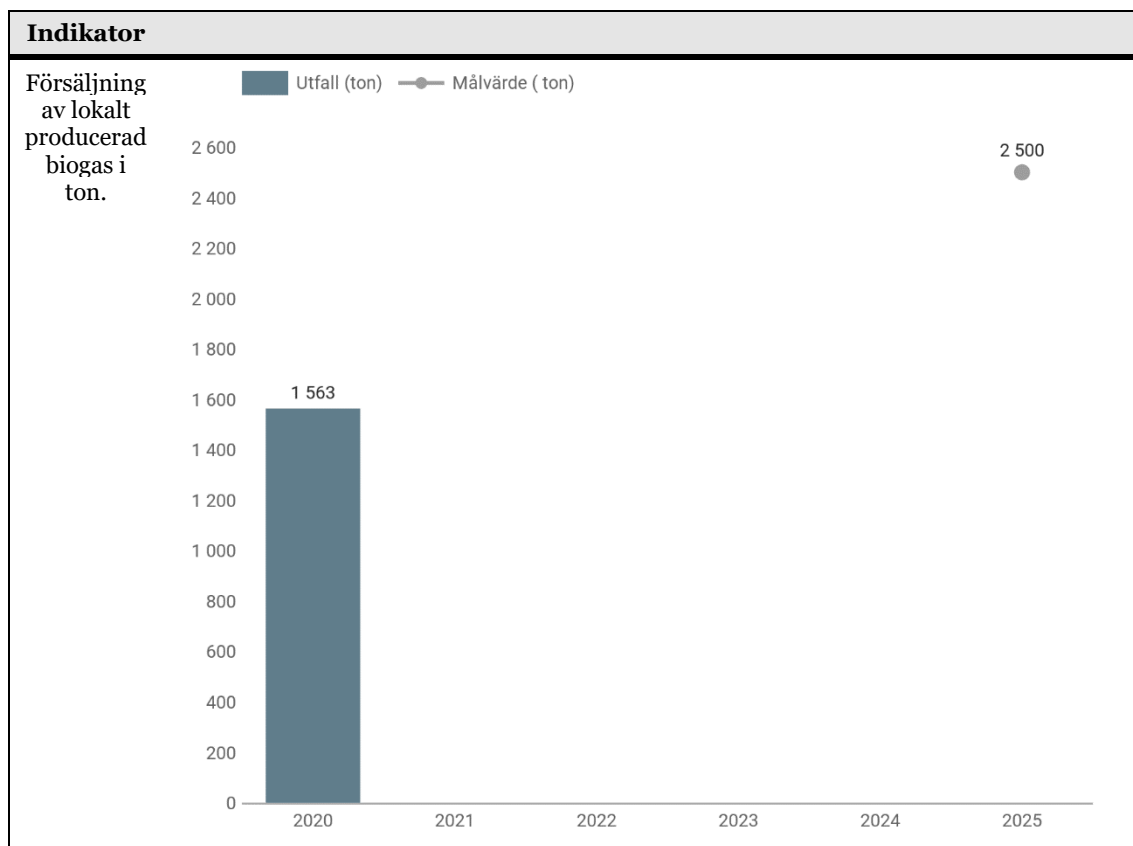
Ekogas producerar samt säljer biogas till busstrafik, sopbilar, taxi, företag och privatpersoner i regionen. Den gas som produceras kommer från Duvbackens reningsverk och från Forsbacka biogasanläggning.

Under 2020 har Ekogas sökt nytt tillstånd för att behandla slaktavfall och även utökade mängder organiskt avfall från verksamheter för att kunna hantera mer och fler olika substrat från verksamheter.

Prognosen är att man ska kunna öka försäljningen av biogas genom ett utökat samarbete med Stadsbussarna och samarbete med Borlänge energi.

Biogasproduktionen är ett konkret exempel på cirkulär ekonomi och även vad som kallas industriell symbios. Matavfall i Gävle och från vissa delar i regionen som samlas in blir till lokalproducerad biogas och biogödsel. När det produceras biogas i biogasanläggningen bildas en näringsrik rötrest som används som biogödsel. Biogödslet sprids på åkrar hos bönder i Gävles närområde. Den lokala biogasproduktionen ger verksamheter i regionen nya möjligheter att ställa om sina transporter så att de blir fossilfria. Biogödsel minskar lantbrukets behov av fossil mineralgödsel.

Målet beräknas uppfyllas år 2025. För mer information, besök www.ekogas.se.



4.13 Invånarnas och näringslivets konsumtion och energianvändning ska vara resurseffektiv och klimatomfattigt hållbar.



Målet bedöms som gult då arbete har påbörjats. Inom energisektorn har vi kommit långt i Gävle kommun men inom transport- och konsumtionssektorn har arbetet bara påbörjats. Målet omfattar konsumtion och energianvändning både inom och utanför Sveriges gränser.

Gävle kommun kan på olika sätt skapa förutsättningar för att nå målet men målet påverkas även mycket av yttre faktorer som låg- eller hög konjunktur, om kommunen ökar i befolkning och får fler etableringar i form av energikrävande industrier. Och som under det senaste året - Covid 19. Här krävs fler insatser för att nå målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Kommunerna i Sverige står för en stor del av de investeringar som behöver göras för att ställa om samhället i en hållbar riktning. Det kan ske genom så kallade gröna lån och det ska nu Gävle kommun arbeta mer med. Gröna lån är pengar som är öronmärkta för miljö- och klimatrelaterade investeringsprojekt. Dessa pengar kommer från placerare som vill att deras förvaldade medel skall göra skillnad för miljön.

Gävle Energi och Livsmiljö Gävle har löpande samråd och möten för att hitta lösningar för energieffektiviseringar. Exempel på energieffektiviseringar som genomförts under året är utbyte av armaturer längs cykelbanor i Andersberg, Brynäs och Sätra. Det är dock en utmaning att minska den totala energiförbrukningen eftersom antalet belysningspunkter ökar varje år när Gävle växer.

Under 2020 har en arbetsgrupp bestående av representanter från Gästrikre återvinnare, Gavlegårdarna, Styrning och stöd, Vålfärd Gävle, Gavlefastigheter och Högskolan i Gävle, träffats och diskuterat förutsättningar för "Ökad cirkularitet i Gävle". Det kommer att leda till en

förstudie med syfte att undersöka var Gävle står idag, vilken potential och vilka förutsättningar som finns när det gäller kompetens, identifiera möjliga och angelägna material och produkter, aktörer som kan vara drivande, nätverk samt fysiska och ekonomiska förutsättningar.

Gävle kommun har arbetat inom organisationen med att inrätta en kommunal möbelpool. Det är Gävle Drift och Service som håller i möbelpoolen. Åtgärden har lett till att Gävle kommun minskade utsläpp med 80 ton CO₂ och minskade kostnader på 3 miljoner kr under det första halvåret Möbelpoolen var i bruk.

Gävlehov har varit delaktig i ett pilotprojekt för hållbara arenor i Sverige, projekt Hållbar Arena 2020/2021. Tillsammans med andra arenor i Sverige har man arbetat fram ett digitalt verktyg för dokumentation av arenors hållbarhetsarbete. Hållbar Arena är en kunskapsbank om hållbarhet anpassat för arenor, dokumentation och möjlighet att spara arbetet över tid och se årlig progression finns samt möjlighet att ta del av andra arenors svar för hantering av miljöutmaningar i de olika arenorna.

Sportoteket fortsätter att utvecklas och växa. Under hösten 2020 har frilufts- och sportutrustning köpts in till Sportoteket verksamhet något som möjliggör för fler att låna utrustning. Idag kan Sportoteket också erbjuda 3-hjulade cyklar, parasportsutrustning och ett ökat utbud av friluftsutrustning. Sportoteket till Gävlevallen, en plats som ligger mer tillgängligt för besökarna att både hitta till och att besöka. Det finns tillgänglighetsparkering i direkt anslutning till den nya lokalen. Även digitalisering av verksamheten planeras och skärmar och datorer har köpts in.

Arbetet med hållbarhet kring evenemang på Gasklockorna fortsätter, upprustning av trasiga möbler och målning med återbruksperspektiv har varit en viktig del i renoveringsarbetet.

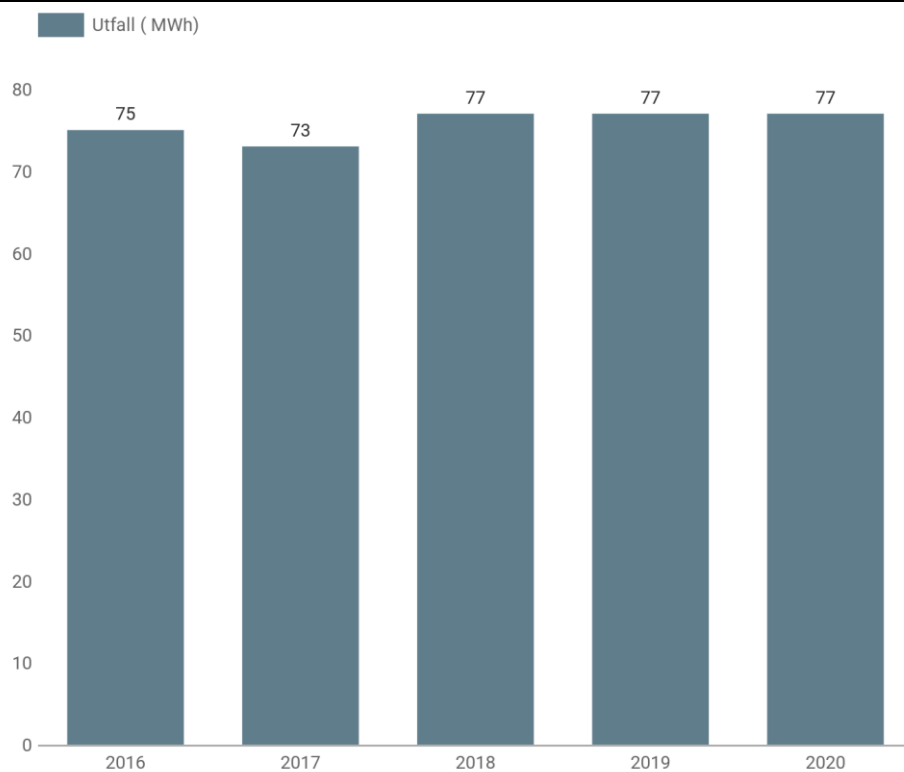
Konserthuset har arbetat kontinuerligt för bibehållen Svanen-certifiering.

Inför flytten av Stadsbiblioteket ingår att göra det på ett så hållbart sätt som möjligt. Till exempel att återbruka och återvinna i första hand i samarbete med den kommunala möbelpoolen och Gästrike återvinnare.

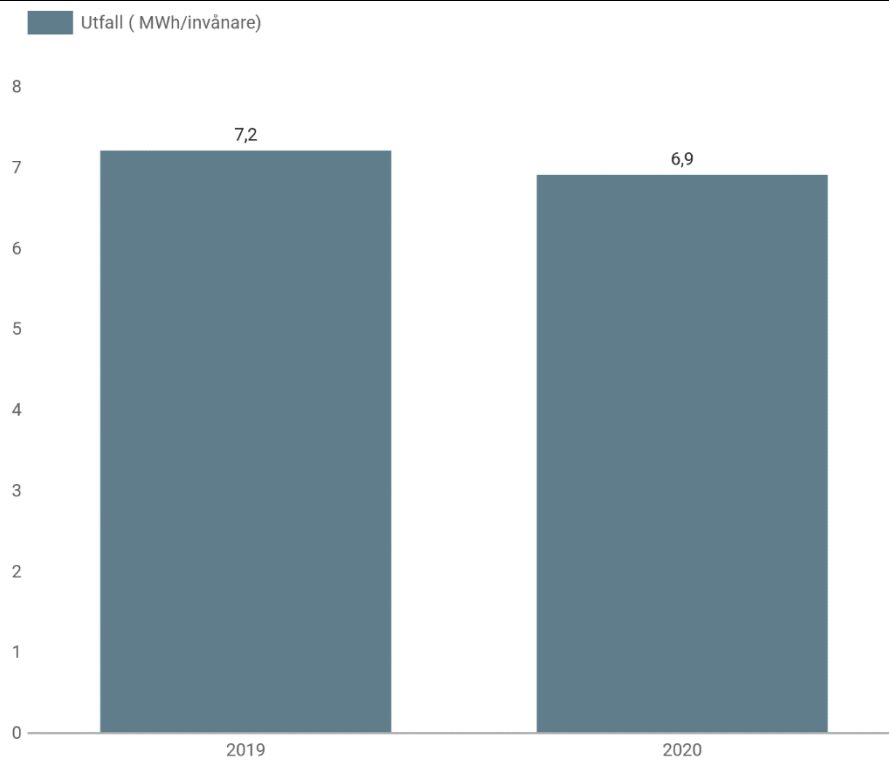
Det saknas en indikator för att mäta konsumtionen på kommunnivå i dagsläget.

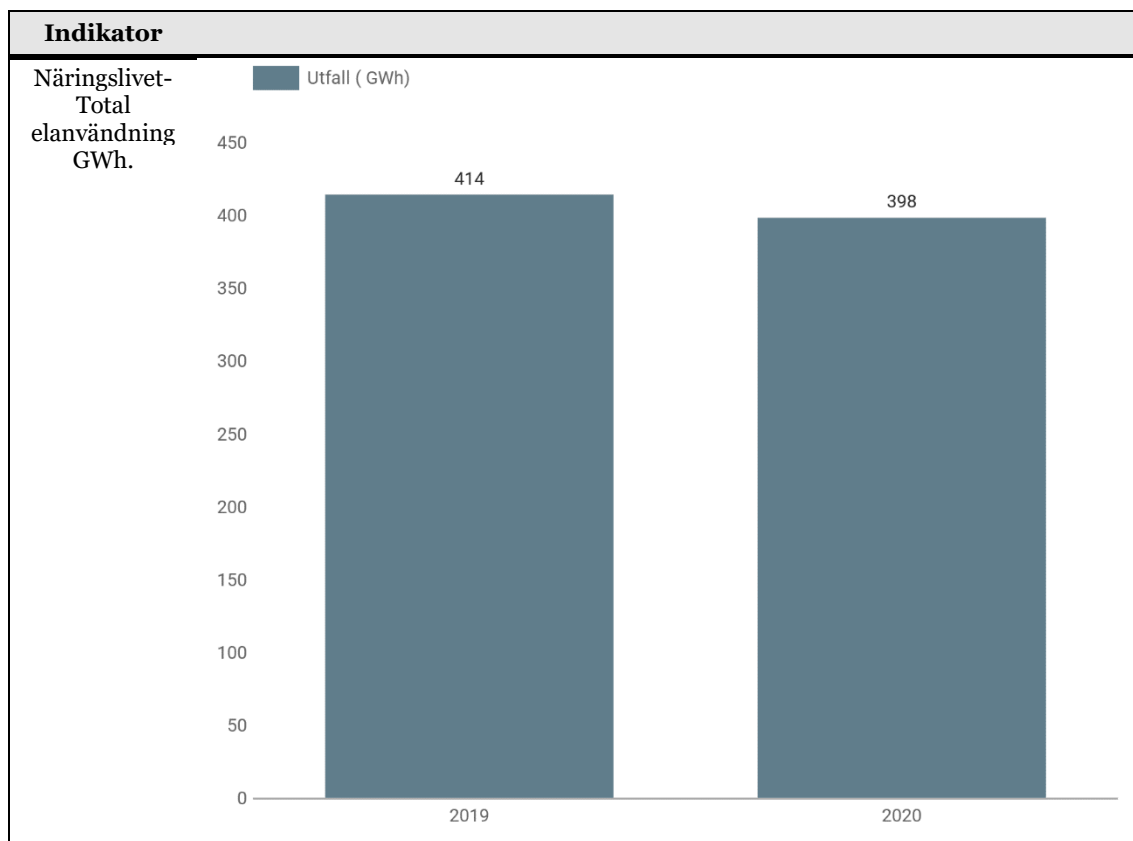
Indikator

Total energi-
användning
per invånare i
Gävle
kommun som
geografiskt
område.



Elanvändning
per invånare
inom Gävle
Energis
nätområde, exl
verksamheter
som kopplas
till det
regionala
elnätet.





4.14 I Gävle byggs och anläggs miljö- och klimatomfattigt hållbart och det skapas förutsättningar för boende och verksamhetsutövare att leva miljömässigt hållbart.



Målet bedöms som gult eftersom arbete har påbörjats. Målet följs inte upp genom någon indikator i dagsläget. Istället beskrivs hur kommunen arbetar för att nå målet.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Det har under 2020 tagits fram nya riktlinjer för mark och exploatering som bidrar till minskad miljö- och klimatpåverkan. Kommunen har även tagit fram riktlinjer för mobilitetsutredningar i exploateringsfasen där man grundligt går igenom hur man kan minska transportbehovet, öka cykel, gång och kollektivtrafik och främja fossilfria transporter. Kommunen har också en ny mobilitetsnorm där parkeringstalen stramats åt samt en Mobilitetspolicy.

Gävle kommuns Arkitekturpolicy som antogs 2020 inkluderar hur den bidrar till minskad miljö- och klimatpåverkan. Kommunen arbetar även med gröna resplaner som stöd för en verksamhet i någon form av förändringssituation. Till exempel flytt till nya lokaler, utökad verksamhet i befintliga lokaler eller en certifieringsprocess vid ny- eller ombyggnad.

Exempel på byggnader som byggts enligt Miljöbyggnad Silver är Strömsbro skola, Nynäs, och Almgården. Det har också genomförts en komplett Livscykelanalys på Sörby förskola. Det gäller även att tänka hållbart vid större ombyggnationer. Ett exempel finns i Sätra där energiförbrukningen nästan halverats vid ombyggnationen.

Gävle är en stad som växer och i de byggprojekt som planeras är det stort fokus på hållbarhet. Allt från krav på material, avfallshantering, mobilitetsplan, laddplatser för elfordon med mera. Den nya stadsdelen Hemlingborg ska byggas i hållbarhetens tecken. De lägenheter som planeras ska byggas med stomme i Korslimmaträ, vilket är ett klimatsmart alternativ till betong, och

fasad i skiffer. Solceller kommer att installeras på taken och regnvatten kommer att användas för bevattning.

I Hemlingborg togs även första spadtaget för ett vård- och omsorgsboende med 80 st platser under 2020. Byggnaden kommer att bli en kombination med skola, förskola och nämnda vård- och omsorgsboende där gemensamma ytor samt idrottshall kommer att samnyttjas. Även detta projekt har en hållbarhetsprofil.

Ett sätt att skapa förutsättningar för boende och verksamhetsutövare är genom så kallade Mobilitetshus. Förutom parkeringsplatser för bilar kan det erbjudas integrerade cykelparkeringar med servicestation där pumpning och laddning av elcykel är möjlig, digitala informationstavlor och utrymmen för varuutlämningsboxar.

Exempel på hur det går att arbeta med redan befintliga stadsdelar är Gavlegårdarnas renoveringsprojekt på Nordost. Projektet som pågått i fem år har haft fokus på tre integrerade B:n – Byggprojekt, Bodemokrati och Beteendeförändring. Det utsågs vid Sveriges Allmännyttas Fastighetsutvecklingsdag till Årets bästa renovering. Gavlegårdarna vann priset! [Gavlegårdarna \(gavlegardarna.se\)](http://gavlegardarna.se)

Den nya stadsdelen Näringen ska bli en av Europas mest hållbara stadsdelar. Det innebär en storsatsning på innovation och teknikutveckling för att dels möta klimatutmaningarna och dels för att kunna bygga en stadsdel med höga hållbarhetskrav. Ambitionen är även att befintliga verksamheter ska finnas kvar och att nya etableras i området. Arbetet kommer att ta många år och är än så länge bara i startgroparna.

Den nya stadsdelen Näringen ska bli en av Europas mest hållbara stadsdelar. Det innebär en storsatsning på innovation och teknikutveckling för att dels möta klimatutmaningarna och dels för att kunna bygga en stadsdel med höga hållbarhetskrav. Ambitionen är även att befintliga verksamheter ska finnas kvar och att nya etableras i området. Arbetet kommer att ta många år och är än så länge bara i börjanstartgroparna.



5 Robusta ekosystem

Målområdet Robusta ekosystem omfattar ökad biologisk mångfald, utveckling och förstärkning av ekosystemtjänster, rekreation, rent vatten och ren mark samt klimatanpassning.

Att närma sig ett tillstånd som kan kallas Robusta ekosystem är ett ständigt pågående arbete. För att klara målen inom målområdet Robusta ekosystem krävs att det påbörjas ett systematiskt arbete inom respektive mål som också resursätts.

5.1 Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden.

◆
Målet bedöms gult arbetet är påbörjat och delvis uppnått, men ett systematiskt arbete kring biologisk mångfald som innefattar hela kommunen behöver initieras för att nå målet. Indikatorerna visar att arbetet går framåt inom vissa områden men är lika som föregående år för de flesta. Andel av den kommunägda jordbruksmarken som brukas ekologiskt har inte förändrats sedan 2019. Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt är 69 % 2020 och har inte förändrats sedan 2017. Av totalen odlad areal åkermark/jordbruksmark, är 45 % ekologiskt odlad.

Areal kommunalt bildade naturreservat är 891 ha jämfört med 617 ha 2019 vilket är en ökning med 31% tack vare Limöns naturreservat. De kommunala örtbackarna är 10 st 2020, vilket är lika många som 2019 och antalet har inte ökat sedan 2016. Total andel skyddad natur är 4,3 % vilket är samma nivå som 2019. Gävles placering som friluftskommun har förbättrats, från plats 47 år 2019 till plats 41 år 2020.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

En så kallad "fickpark" bland tät bebyggelse i Nordost. Fickparken i Nordost är en liten park bland tät bebyggelse med ett rikt innehåll och tillgänglig för alla. Ett arbete har påbörjats för att anlägga en äng i Andersberg. Ängen skapar goda livsmiljöer för ängsblommor och har

kompletterats med bibäddar i slänter, ett insektshotell, informationsskyltar och en iordningsställd yta med picknickbord. Den ska fungera som rekreationsplats där man kan mötas över åldrarna.

Det finns nu en ny naturslinga i Sätorskogen och det har skett en upprustning av Valls hage.

Biotoprestaurering av Skärjån har genomförts vilket innebär att det nu finns många fler platser för fisken, samtidigt som livsutrymmet för bottenfauna och andra akvatiskt levande arter i vattendraget har ökat markant.

En kartläggning och inventering av den invasiva arten svartmunnad Smörbult har genomförts.

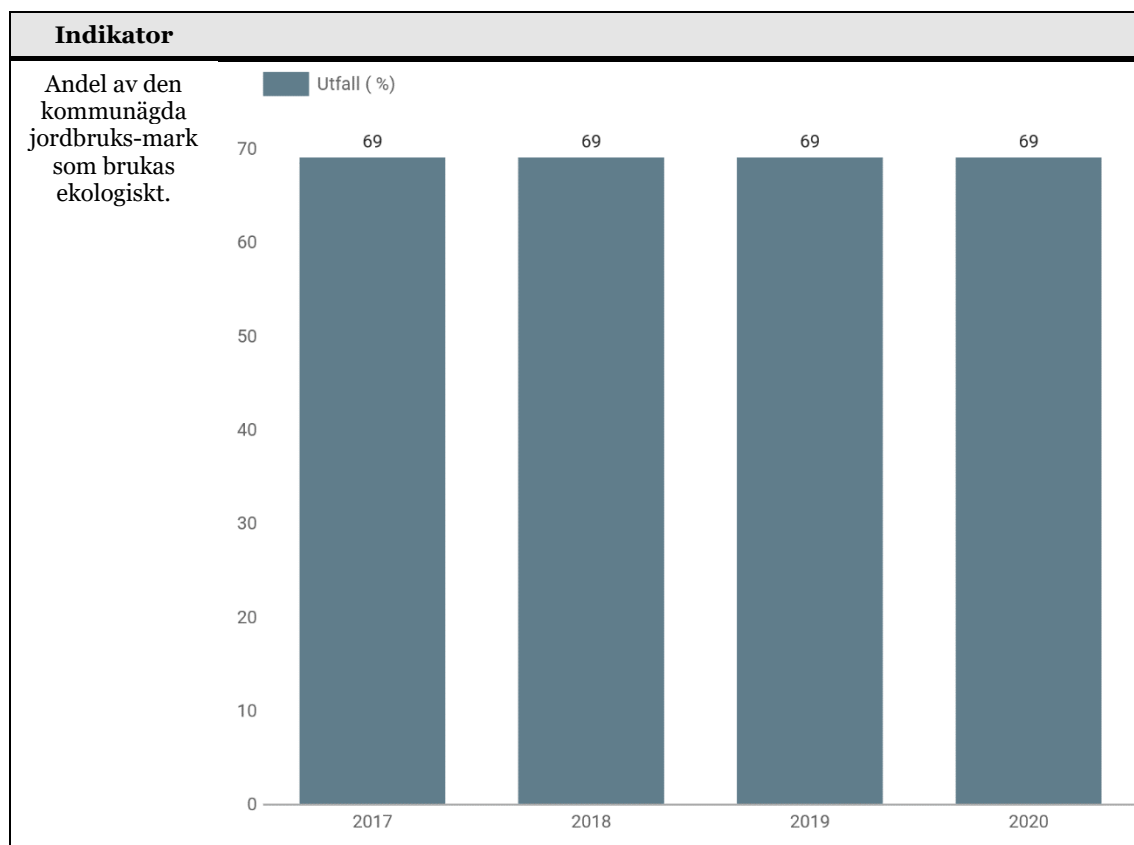
I stadsträdgården har några träd kapats för att skapa högstubbar. Högstubbar är träd som har kapats på 3–4 meters höjd för att skapa hem och matplats för insekter, svampar och fåglar.

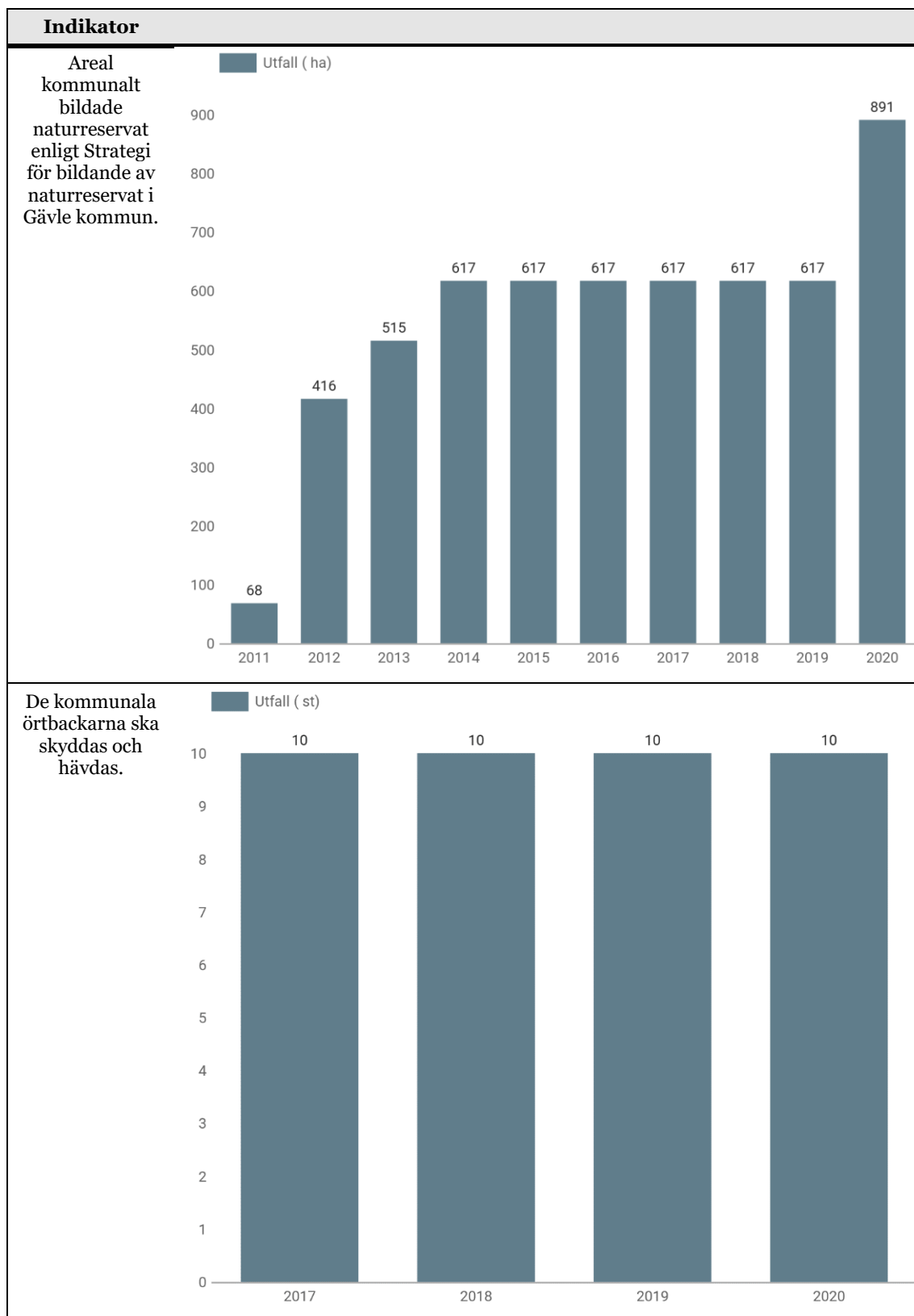
Kommunfullmäktige har beslutat att bilda ett nytt naturreservat på Limön.

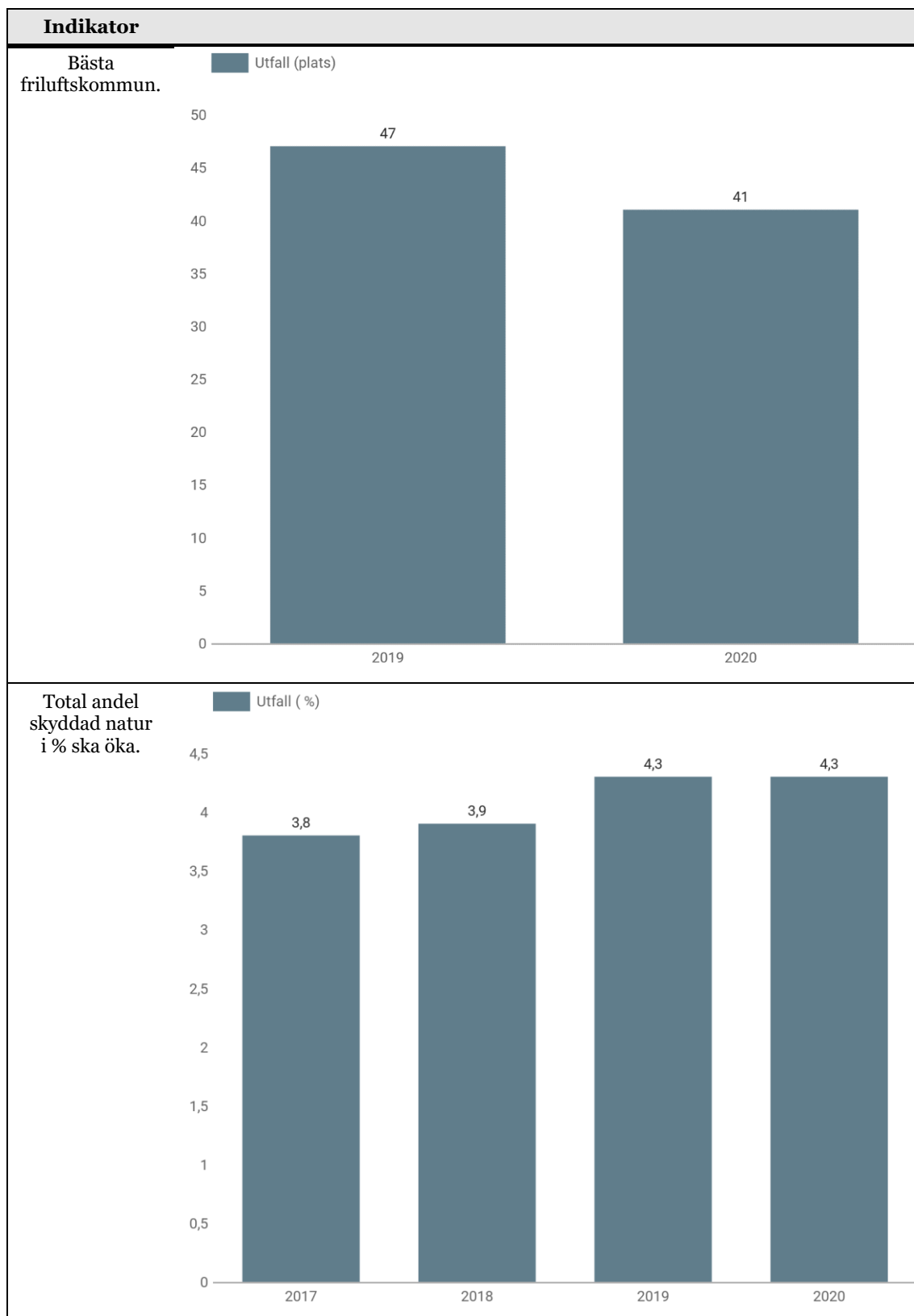
Arbete med att implementera en ekosystemtjänstkartläggning pågår och förväntas vara klar till sommaren. Analysen omfattar kartläggning och värdering av biologisk mångfald såväl som producerande, reglerande och kulturella ekosystemtjänster med områdesvisa rekommendationer och kan användas som stöd vid detaljplanehandläggning.

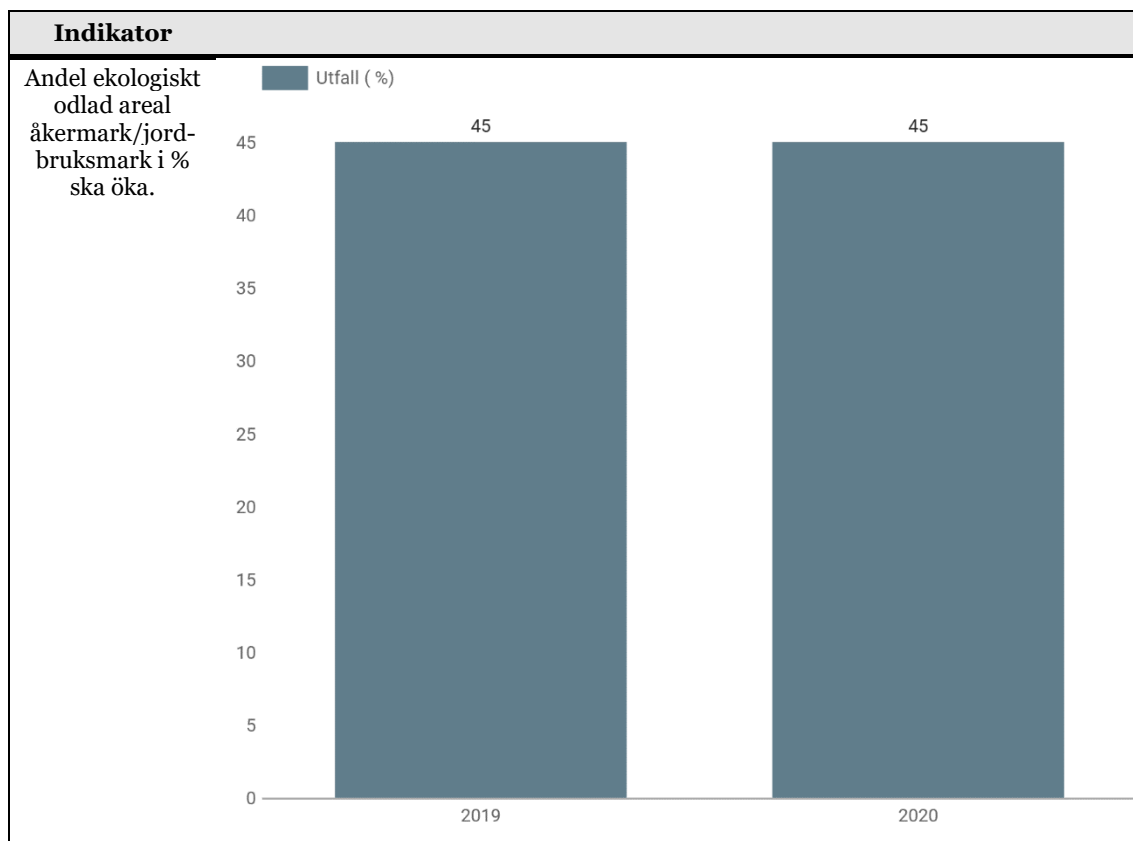
Gävle deltog 2020 i tävlingen Sveriges friluftskommun, vilket är en tävling med syfte att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv. 2020 förbättrade Gävle kommun sin placering i tävlingen.

Andra exempel som genomförts de senaste åren är att Storskogen fått infoskyltar för barn. Naturstigen fått infoskyltar för unga vuxna, nyanlända och övriga gävlebor. Ny fågel/fiskeinformation vid Gavleån, kulturhistoriska skyltar vid naturreservat och längs Gästrikeleden via naturkraft Gästrikland.









5.2 God status i alla vattenförekomster.

Målet bedöms som rött och med de insatser som genomförts bedöms målet inte uppnås. För att nå målet krävs ökad provtagning, ett ökat uppströmsarbete, samt utarbetade åtgärdsförslag som resursätts och genomförs.

För 2020 har ingen ny statusklassning genomförts av vattenförekomster och den senaste gjordes 2019 och visar att 16 % av sjöar och vattendrag i Gävle kommun har god eller hög ekologisk och kemisk status.

Indikatorn som visar vatten och avloppsindex beskriver medborgarnas syn på kommunens vattenförsörjning och avloppssystem. Det är första året indikatorn följs.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

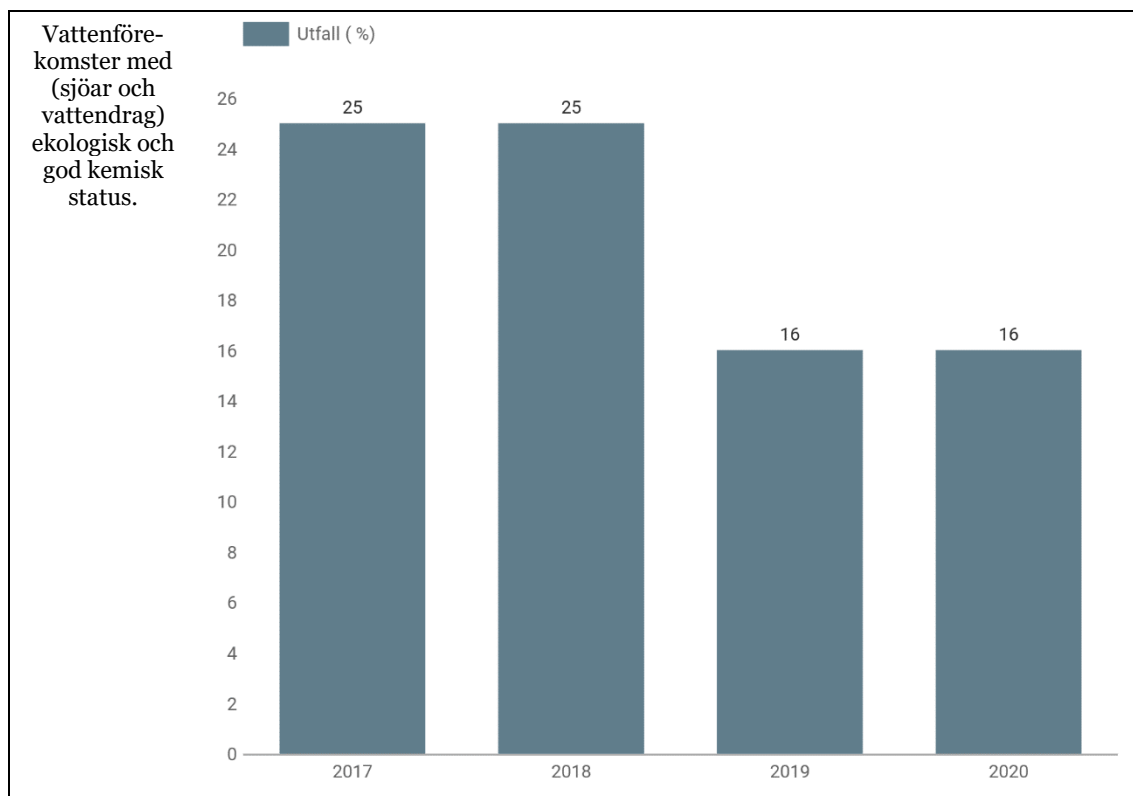
Det har pågått förstärkt arbete för att minska mängden av annat vatten, så kallat ovidkommande vatten, i våra spillvattenledningar. Exempel på ovidkommande vatten kan vara anslutet dagvatten, anslutet dräneringsvatten samt inläckage från marken.

Andra exempel på åtgärder som är genomförda är anläggandet av dagvattendamm för att rena vattnet från Valbovägen.

Kommunen bedriver också tillsyn på verksamheter som har utsläpp till mark, luft och vatten, detta resulterar bland annat i att vissa industrier får skärpta krav på hur de ska rena sitt dagvatten. Vilket i sin tur resulterar i att mindre mängd föroreningar hamnar i recipienterna.

Ett annat viktigt arbete är kommunstyrelsens mark- och vattenstrategi. Arbetet syftar till att öka koncernens kunskap om vattenförekomsterna i Gävle-Valboåsen. Därmed kan dricksvattentäkten skyddas på ett bättre sätt. Detta arbete ger viktiga bidrag i utvecklingen av Gävle.

Gävle Gästhamn är en av 12 st hamnar i Sverige som fått hissa Blå Flagg 2020. Blå Flagg är en internationell miljömärkning för fritidsbåtshamnar och stränder som finns i 45 länder. En anläggning som har Blå Flagg visar för sina gäster och sin omgivning att de uppfyller högt ställda krav när det gäller vattenkvalitet, miljö, säkerhet och service.



5.3 Robust vattenförsörjning.



Målet bedöms som gult eftersom mycket omfattande åtgärdsarbete är påbörjat. Arbetet pågår för att utöka mängden tillgängligt vatten i Gävle kommun för att uppnå en robust vattenförsörjning.

Indikatorn som visar "Utnyttjandegraden vid Vattenverket minskar" påvisar om vi får större marginaler i vattenverket därför strävas mot en lägre utnyttjandegrad.

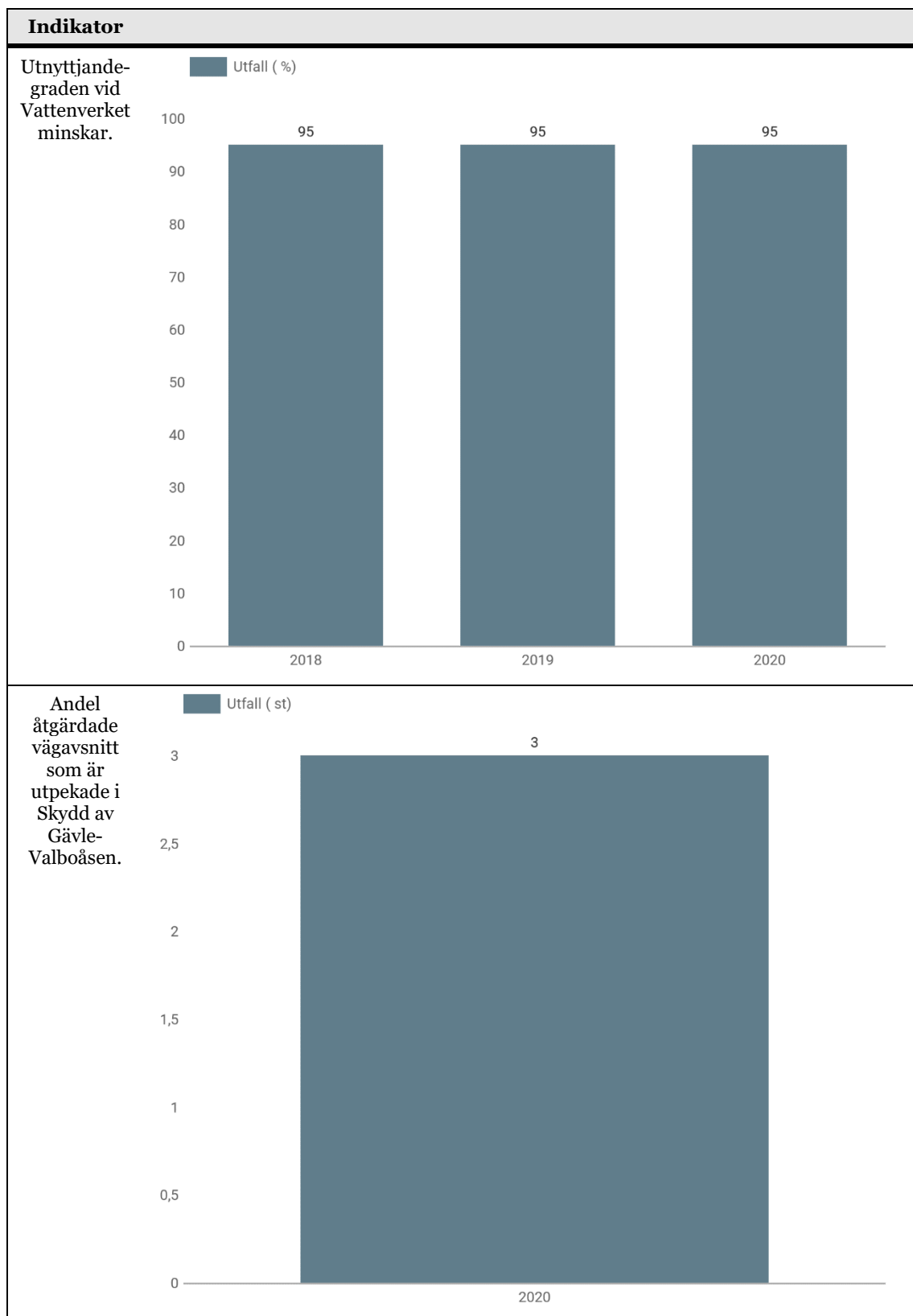
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Gävle Energi har under året installerat en ny rökgaskondenseringsreningsutrustning. Den bedöms minska dricksvattenförbrukningen väsentligt i produktionen vid kraftvärmeverket Johannes.

Gävle kommun har deltagit i arbetet med detaljplanen för sjukhuset som ligger inom vattenskyddsområde samt i arbetet med att ta fram nya föreskrifter för Gävle-Valboåsens vattenskyddsområde, hanterat ärenden gällande PFAS (perfluorerande ämnen) i grundvattnet vid Rörbergs flygplats, samt ställt krav i tillståndsärenden gällande arbeten och verksamhet inom vattenskyddsområden.

Arbete med att minska läckage av vatten pågår löpande. Ett led i arbetet är att installera digitala mätare för att enklare kunna se eventuella läckage.

Kommunen undersöker även möjligheter kring att använda tekniskt vatten, ej dricksvatten, vid till exempel tvätt av gator.



5.4 Gävle kommun arbetar aktivt med att minska påverkan från förorenade områden.



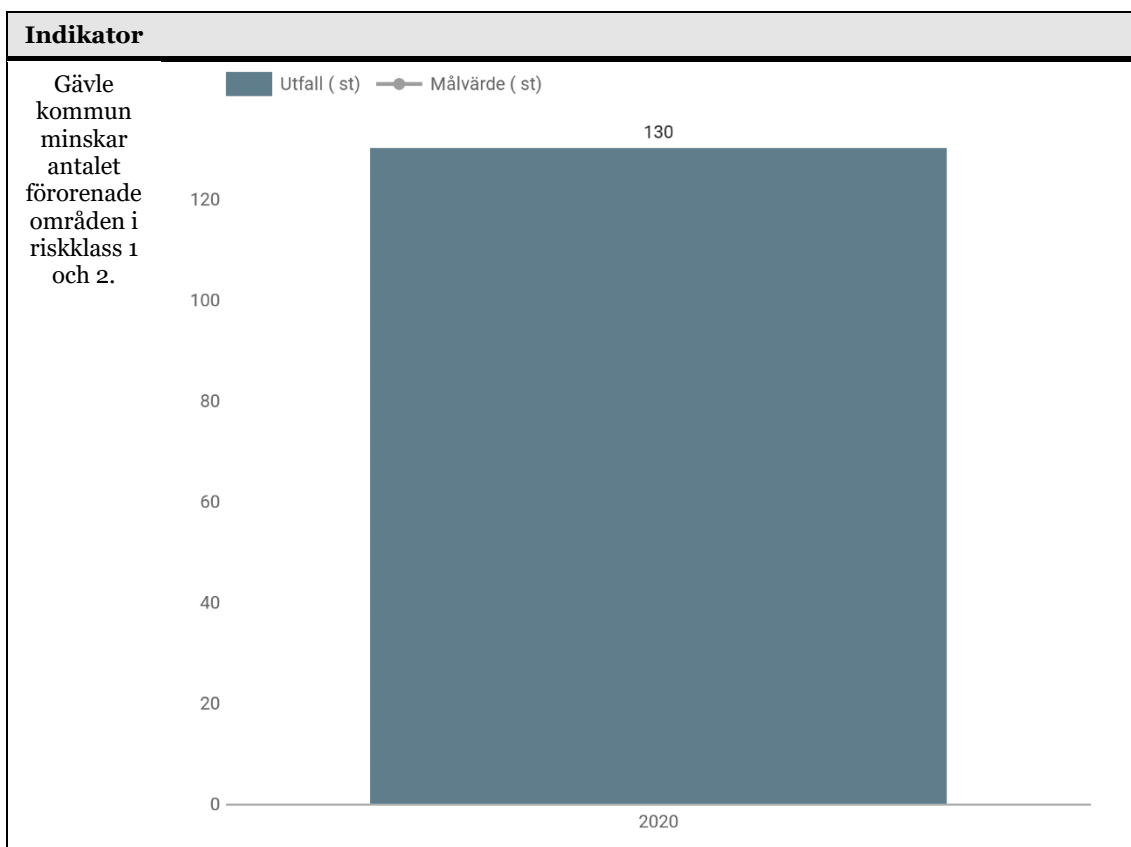
Målet bedöms som rätt med tanke på att det krävs ett mer strategiskt och omfattande arbete. Att söka externa bidrag för att åtgärda förorenade områden behöver startas, detta är en förutsättning för att nå målet.

Indikatorn som visar antal förorenade områden i riskklass 1 och 2 är en ny indikator som kommer följas åren framöver. Ju färre det blir desto bättre är det.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

En kartläggning av deponin på Näringen. I Norrsundet har ett pilotprojekt genomförts för att undersöka om kvicksilver från sediment från pappersbruket är på väg att lossna.

Livsmiljö Gävle har genom arbete med statusrapporter för verksamheter minskat påverkan av framtida ”förorenade områden”. De arbetar också med att ställa krav på åtgärder i ärenden där förorening påträffats eller där arbete ska göras i mark där förorening är konstaterad. Vid tillsyn har Livsmiljö märkt att företag renar dagvattnet i högre grad än tidigare.



5.5 Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.



Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Kommunen saknar ett strategiskt övergripande arbete kring klimatanpassning, vilket är en förutsättning för att få till ett systematiskt arbete med åtgärder, planer och strategier. Kommunen analyserar vissa delar men det finns inget helhetsgrepp.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Gävle kommun har påbörjat klimatanpassningsarbetet i de stadsomvandlingsprojekt som pågår och har med det i planeringen av den nya stadsdelen som planeras på Näringen.

Ett exempel på ett pågående stadsomvandlingsprojekt är Norra Brynäs, där ingår klimatanpassning utifrån det vattennära läget. Mer om det kan läsas om i Fördjupad översiktsplan för Norra Brynäs.

Det har tagits fram nya riktlinjer för mark och exploatering som inkluderar klimatanpassning.

Gavlegårdarna utvecklar metoder för att gynna ekosystemet kontinuerligt. Regnvatten tillvaratas och leds till rabatter och dagvattendiken istället för att belasta reningsverk. Plantering sker av utvalda växter och träd som gynnar ekosystemet.

Livsmiljö Gävle kräver att verksamhetsutövare tar höjd för klimatförändringar när de hanterar anmälan om dagvattenanläggningar.

Gävle kommuns arkitekturpolicy som antog under 2020 inkluderar Klimatanpassning: Arkitekturpolicy.pdf. Genom att i planeringsskedet se vatten som en resurs och inte ett problem, kan åtgärder för dagvattenhantering och skyfall integreras till en naturlig del i stadsbilden till exempel.

Indikatorerna kommer ses över om det kan finnas lämpliga indikatorer att följa. SMHI har fått i uppdrag av regeringen att utveckla ett system för uppföljning och utvärdering av det nationella arbetet med klimatanpassning. Kommunen inväntar resultatet från det.



6 Ren och giftfri vardag

Målområdet Ren och giftfri vardag omfattar kretslopp, matens miljöpåverkan, kemikalier, ren luft och buller samt medvetandegörandet av en mer hållbar livsstil.

Framgångsfaktorer som kommunikation, samverkan, delaktighet och inflytande och handlingskompetens är mycket viktiga för att kunna skapa rätt förutsättningar för att nå målen inom målområdet Ren och giftfri vardag. De är väsentliga för att alla målgrupper i programmet, det vill säga Gävle kommunkoncern, invånare och näringsliv i Gävle, ska känna att de är delaktiga och har inflytande att skapa ett miljömässigt hållbart Gävle.

6.1 Alla invånare ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling; 100% år 2030.

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Här är kommunikation och samverkan avgörande för att målet ska kunna uppfyllas och det krävs ett mer långsiktigt och omfattande arbete kring det. Kommunen behöver hitta vägar framåt för hur kommunen genom samverkan med andra kan skapa handlingskompetens, det vill säga att aktivt skapa engagemang på olika sätt för att påverka till en hållbar samhällsutveckling.

En av de indikatorer som följs beskriver hur invånarna i Gävle uppfattar Gävle kommuns miljöarbete och under 2020 visar den en ökning vilket är positivt.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Som en del i Utbildning Gävles arbete "Lärande för hållbar utveckling" får varje år elever i årskurs 5 och 9 och i gymnasiet i Gävle besvara frågor i en enkät som visar på Handlingskompetens. Utbildning Gävle satsar på att ge barn och elever kunskap för att kunna

bidra till en hållbar samhällsutveckling. Det sker genom ett aktivt arbete med Lärande för hållbar utveckling - LHU. LHU genomsyras av kommunens miljöstrategiska program och sociala hållbarhetsprogram, som är viktiga styrdokument på lokal nivå, samt av FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Ett flertal informationskanaler används för att kommunicera vad som händer i Gävle via till exempel Gavle.se, Gävle kommuns Facebook samt Instagram. På www.gavle.se/miljo hittas det miljöstrategiska programmet och det årliga Miljöbokslutet.

Gävle Energis kampanj: 100 framsteg för en bättre morgondag, där berättas om några av de projekt och initiativ som Gävle Energi genomför eller är delaktiga i: [100 framsteg – Gävle Energi AB \(gavleenergi.se\)](https://www.gavleenergi.se).

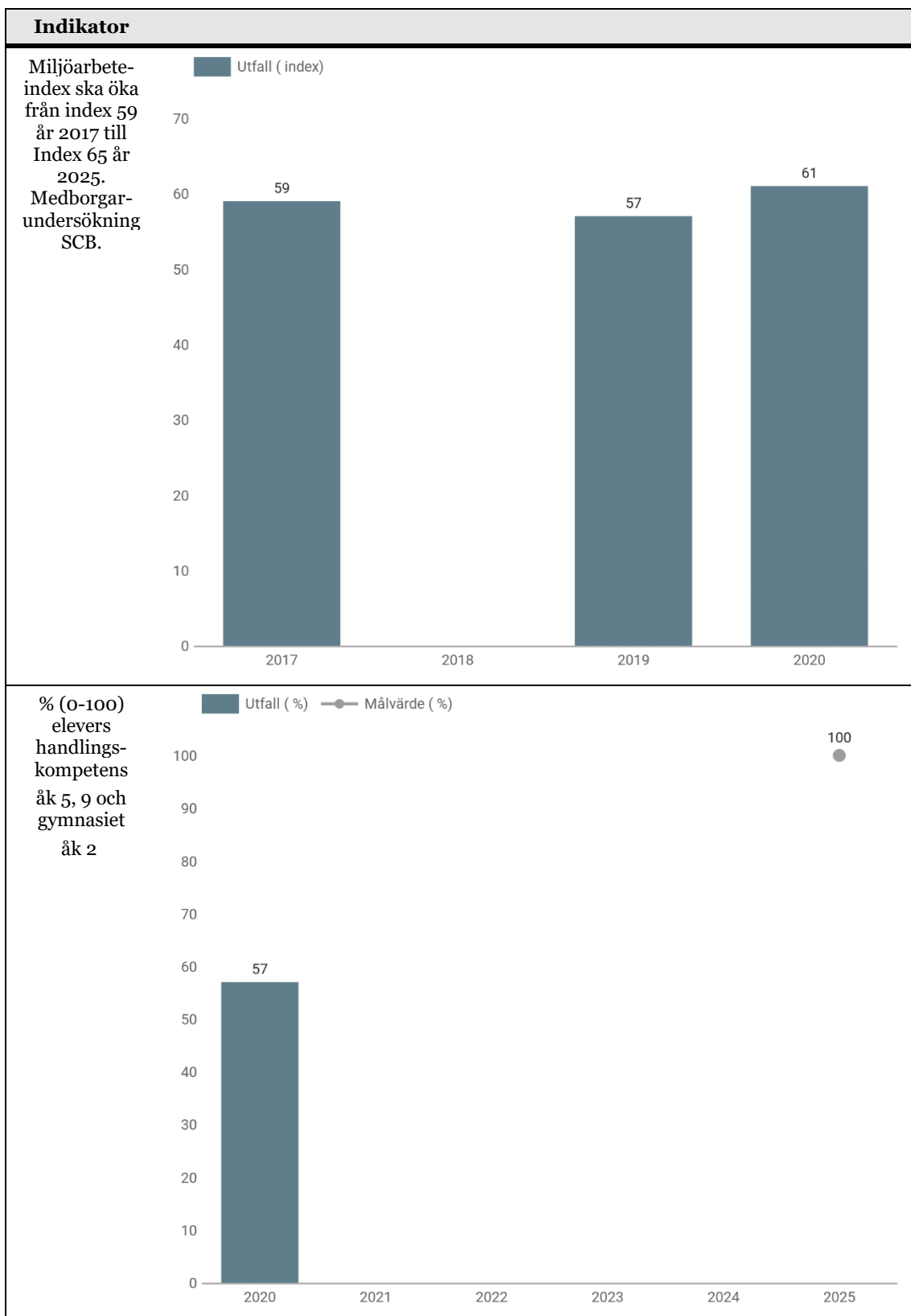
Kommunens konsumentvägledning bidrar till att motverka överkonsumtion genom att stärka den enskildes kunskaper om rättigheter enligt konsumenträttslig lagstiftning. Detta minskar konsumentskadan vilket i förlängningen ger samhällsekonomiska vinster.

Miljöutbildningar inom Gävle kommun - för att uppmärksamma och integrera miljöarbetet har det skett ett omtag under 2020. Räddningstjänsten, Gavlefastigheter, Gävle Energi, Gävle hamn, Gästrike återvinnare och Gavlegårdarna för att nämna några verksamheter som goda exempel på att ha utbildat sin personal i miljöfrågor.

Under 2020 har diskussioner påbörjats inom kommunen för hur en gemensam kommunikation för Gävle kommuns styrande program kan vidareutvecklas.

Gävle kommun har tillsammans med ett par andra kommuner, regionala myndigheter och länsstyrelsen i Gävleborg, undertecknat en avsiktsförklaring för att samarbeta för genomförandet av Agenda 2030 i både långsiktiga planer och det dagliga arbetet. Som ett led i det arbetet har Gävle kommun under 2020 skrivit fram en ansökan att delta i ett EU-projekt där cirka 15 europeiska städer kommer att ingå. Det är ett pilotprojekt med syfte att stötta städer att integrera Agenda 2030 i organisationen.

Under 2020 har det även pågått ett utvecklingsarbete med att integrera Agenda 2030 i kommunplanen för 2021.



6.2 Alla kommunala skolor och förskolor ska ha uppnått certifieringen Grön Flagg och/eller utmärkelsen Skola för hållbar utveckling senast år 2025.



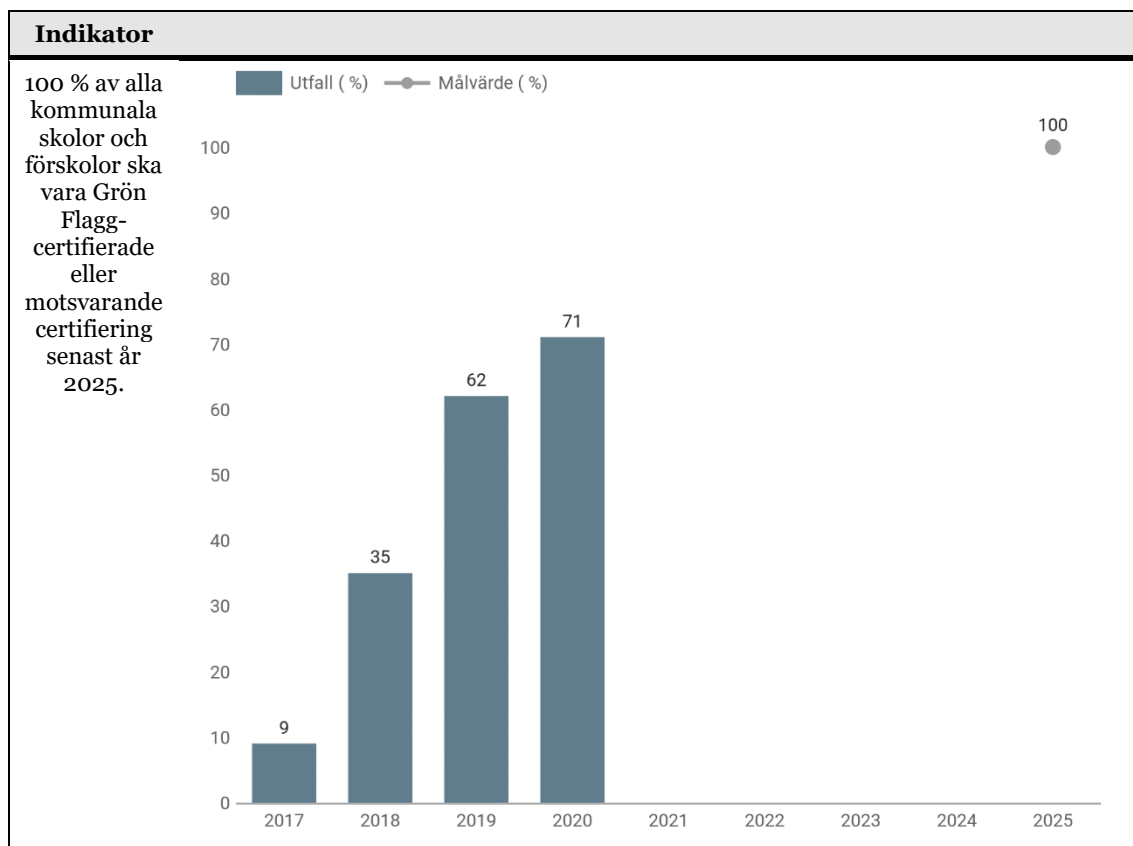
Målet bedöms som gult eftersom arbete pågått en längre tid och lett till en successiv ökning. Totalt 71 % av Gävle kommuns förskolor och skolor har nu hissat Grön Flagg, det vill säga 78 verksamheter.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Bland annat hissade två av våra gymnasieskolor flaggan under 2020 och det bidrog till att Polhemsskolan och Vasaskolan kom på delad andra plats som Årets hållbara gymnasieskola i Sverige 2020.

Förutom att förskolor och skolor certifierar sig har Junibacken som första korttidshem i Sverige certifierat sig med Grön Flagg för deras arbete med hållbar utveckling, fokus på återvinning och odling.

Andelen förskolor och skolor som har tillgång till så kallade skolträdgårdar ökade med x%, nu har 82 % tillgång till en trädgård uppförd i pedagogiskt syfte i anslutning till en skola, där elever kan lära sig om växter och odling.



6.3 Hållbar och klimatsmart mat.



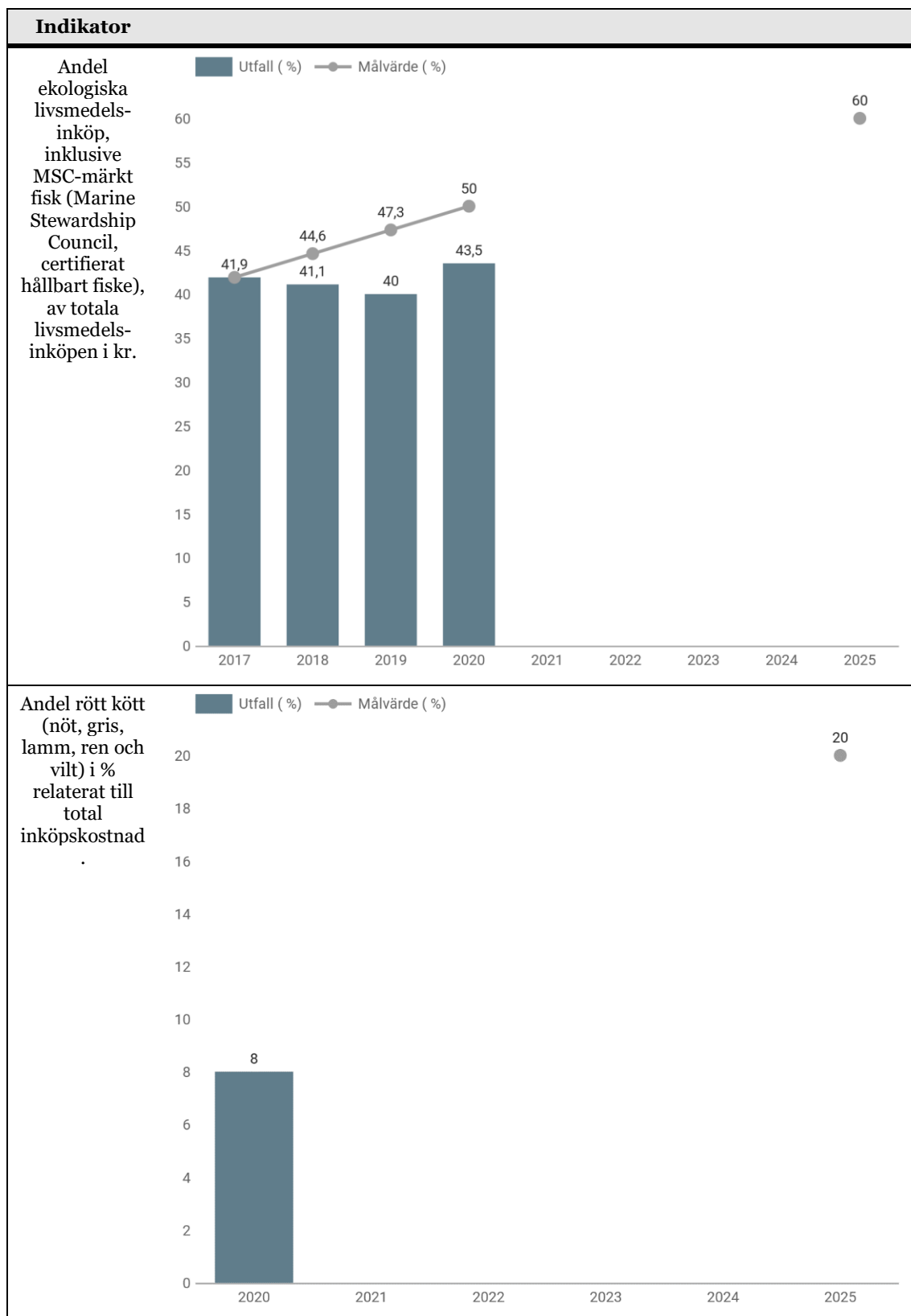
Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Gävle kommunkoncern arbetar aktivt för att minska miljöpåverkan från den mat som serveras inom kommunens alla verksamheter. Det genom att öka andelen närproducerat, ekologiskt, svenskt och vegetabilier, samt minska andelen rött kött, och att endast köpa MSC/ASC-märkt fisk. Kommunen arbetar även med att minska matsvinnet. Indikatorer som följs för detta mål är andel svenskproducerat, andel närproducerat, andel rött kött och minskat matsvinn. Dessa indikatorer är alla nya med basår 2020 och därför kan de följas upp först nästa år.

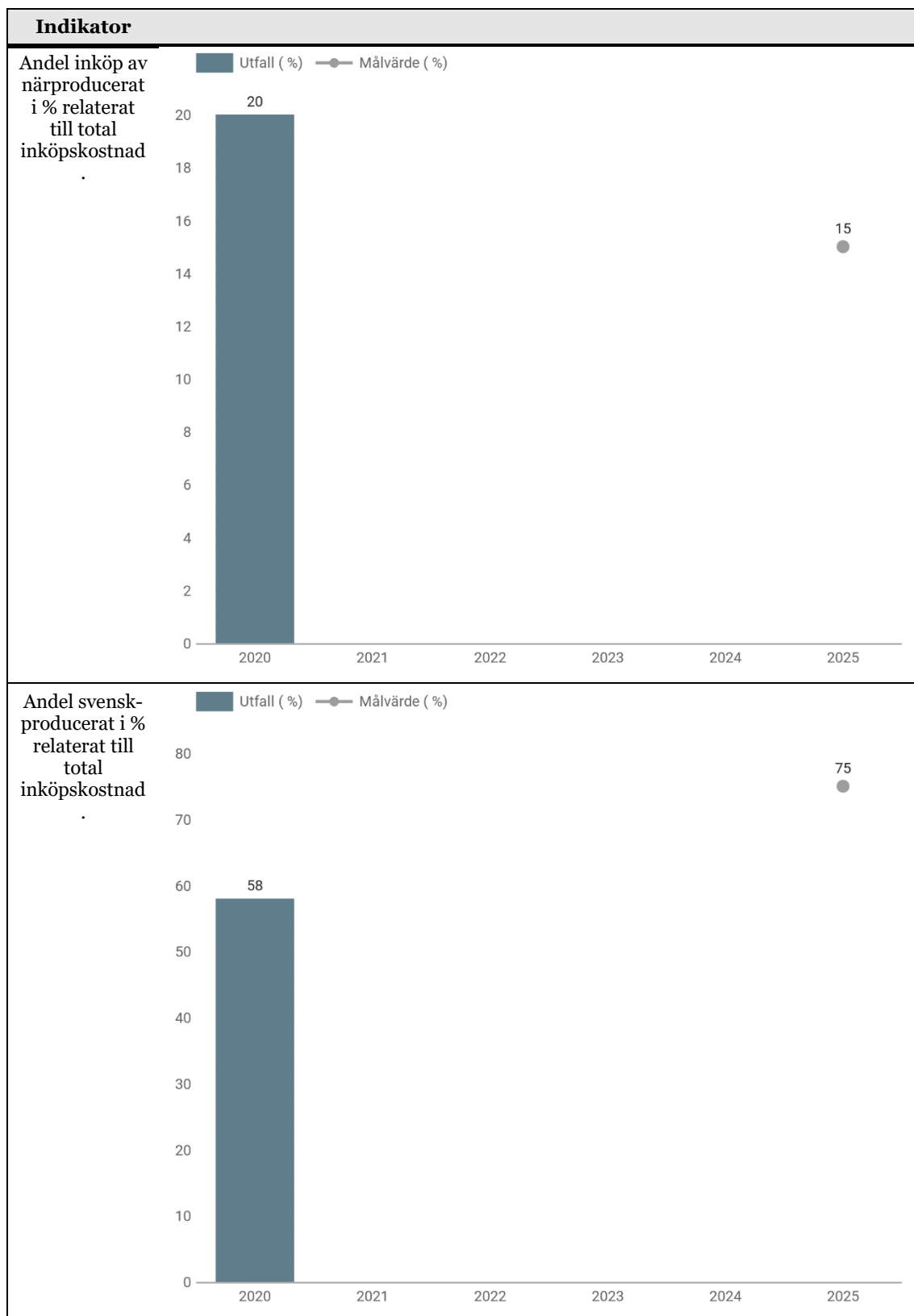
Den indikator som följt med sedan tidigare är andel ekologiska inköp. Andelen ekologisk mat som serveras inom kommunens verksamheter fortsätter att öka. Även i år fick Gävle kommun ta emot diplom från Ekomatsligan för sitt goda arbete med ekologiska inköp. Ekomatsligan är en ranking av landets kommuner och regioner avseende deras ekologiska inköp. Kommunen nådde dock inte upp till målet 50 % ekologisk mat år 2020 inom kommunens verksamheter, utan hamnade på 43,5 %.

Värt att lyfta fram är kommunens förskolekockar som verkligen ligger i framkant när det gäller ekologiska inköp, de nådde 2020 s mål med råge, med 63 % ekologisk mat.

Statistik för att följa målen hämtas från det nyligen upphandlade systemet Hantera Livs. Det är ett analysprogram för inköp av livsmedel där alla avtalsleverantörerna inom livsmedel och måltider finns samlade. Systemet redovisar även koldioxidutsläpp.

Att mäta matsvinn inom förskola och skola har pågått under flera år. 2020 togs en bredare ansats och nu har även vård och omsorg samt Hemlingbystugan börjat mäta matsvinnet. Under fem dagar mättes matsvinnet vid 5 luncher och av de 70 000 lunchportioner som var med i mätningen genererades ett matsvinn på i genomsnitt 47 gram per portion (matsvinnet från leverantörernas storkök är inte medtaget i beräkningen). Resultatet är ett viktigt underlag för miljöstrategiska programmets fortsatta arbete för att minska matsvinnet inom kommunen, samt för målet om matsvinn som finns med i Kretsloppsplanen.





6.4 Mängden totalt matsvinn som slängs inom vård, omsorg, förskola och skola inom Gävle kommunkoncern ska minska med 15 % mellan år 2020 och år 2025.

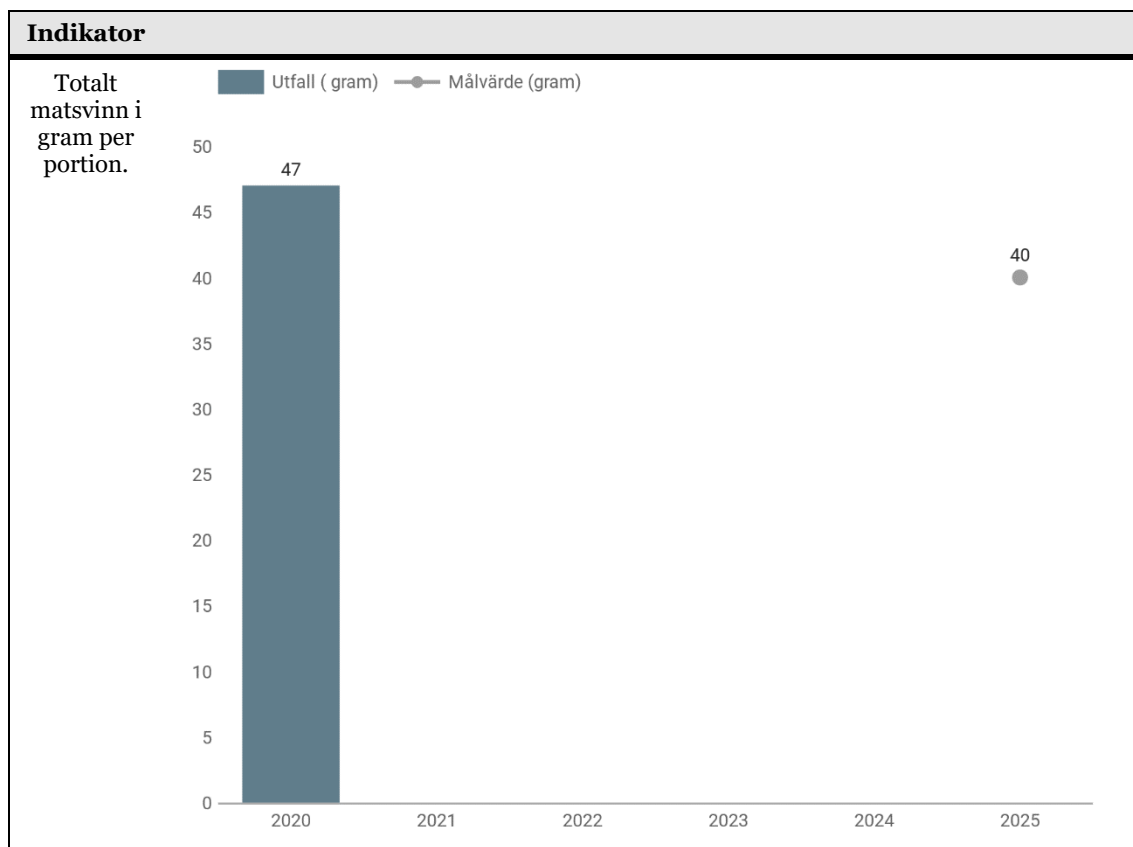


Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Gävle kommun har tidigare mätt matsvinnet inom grundskola och gymnasieskola och under 2012-2017 minskade matsvinn med 20 %, vilket också var målet i det förra miljöstrategiska programmet.

Målet har nu höjts och inkluderar förutom förskola och skola, även vård, omsorg samt Hemlingbystugan som är i kommunens regi.

År 2020 genomfördes för första gången en gemensam matsvinnsvvecka för hela Gävle kommun, det vill säga inom både vård, omsorg, förskola och skola samt Hemlingbystugan. Under fem dagar mättes matsvinnet vid 5 luncher och av de 70 000 lunchportioner som var med i mätningen genererades ett matsvinn på i genomsnitt 47 gram per portion (matsvinnet från leverantörernas storkök är inte medtaget i beräkningen). Resultatet används som underlag för miljöstrategiska programmets fortsatta arbete för att minska matsvinnet inom kommunen, samt för målet om matsvinn som finns med i Kretsloppsplanen.

Eftersom år 2020 blir basåret för mätningen av matsvinn går det inte att göra någon målanalys i år. Men i jämförelse med nationella mätningar kan vi se att Gävle kommun ligger i framkant.



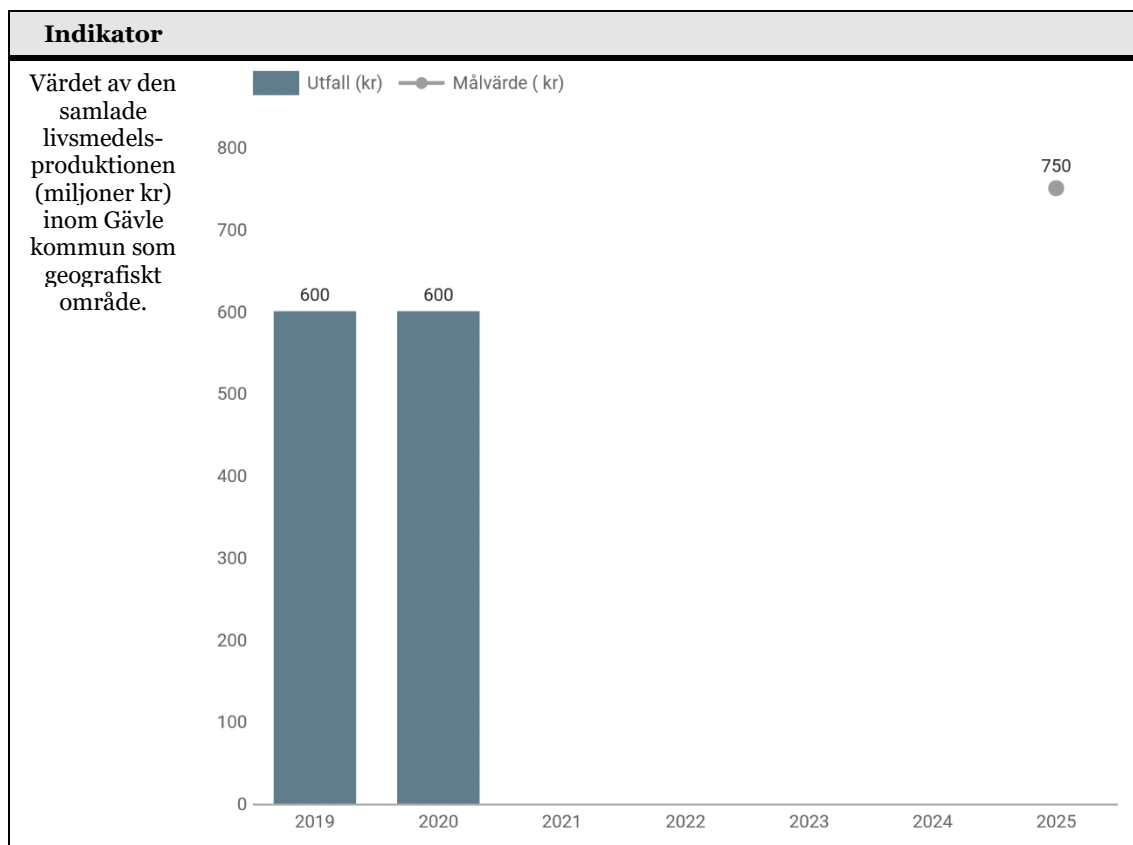
6.5 Värdet av den samlade livsmedelsproduktionen (kr) inom Gävle kommun som geografiskt område har ökat med 50 % från år 2020 till år 2030.



Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Indikatorn bygger på regional statistik från Gävleborgs län sammanställt av LRF. Det reala produktionsvärdet sjönk med 14 miljoner eller 2 procent under 2019 och orsaken är minskande animalieproduktion i länet och lägre pris för nötkött.

Rapporten "Livsmedelsproduktion i Gävleborgs län" visar att självförsörjningsgraden för Gävle kommun är mycket låg, det vill säga att Gävle är starkt beroende av mat från annat håll för att klara livsmedelsförsörjningen.

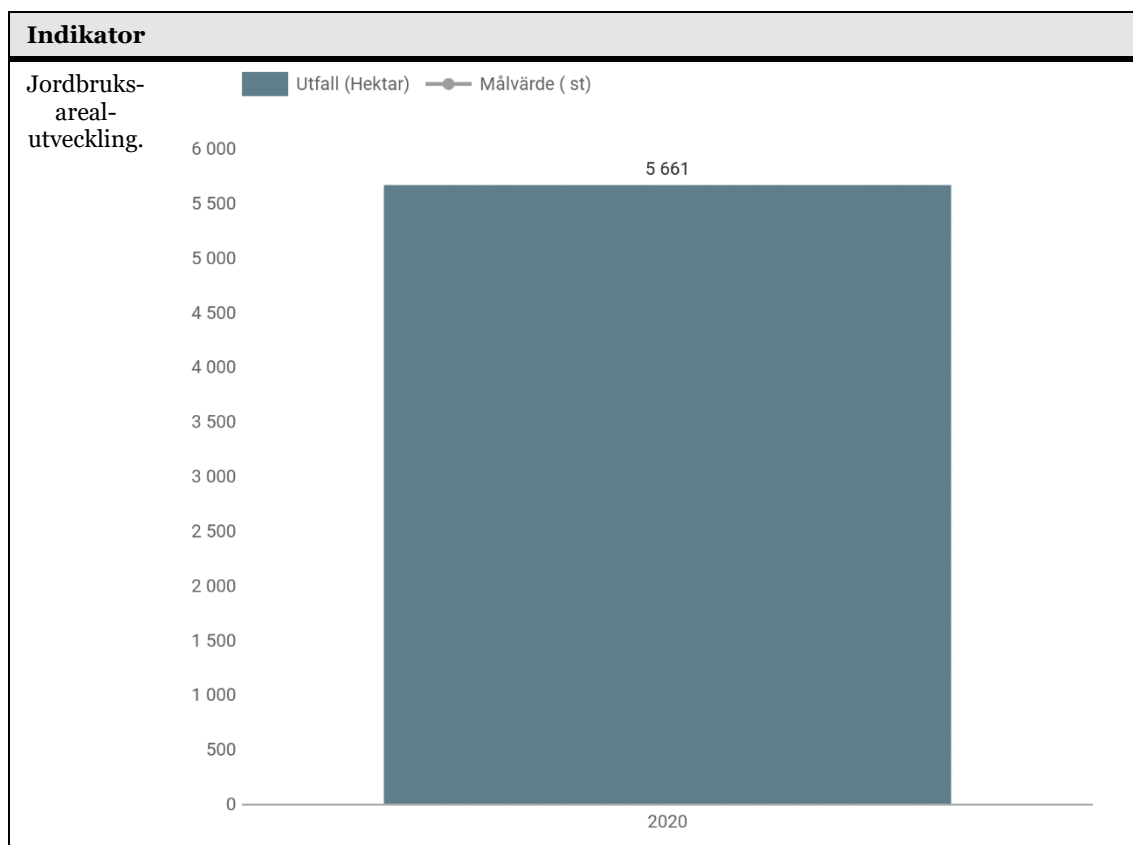
Kommunen använder upphandling som verktyg och upphandlar utifrån ställda mål i MSP 2.0 och arbetar med att ge förutsättningar till ökad lokal livsmedelsproduktion. För att möjliggöra för lokala leverantörer att lämna anbud delas upphandlingarna upp så att mindre företag kan inkomma med anbud. Det har lett till avtal med lokalt kött, charkuteri, kyckling, ägg, potatis, morötter, mejeriprodukter och nu även med en lokal fiskleverantör.



6.6 Bibehållen jordbruksareal i kommunen.

—

Indikatorn följer att den jordbruksmark som finns i kommunen bibehålls. Det för att säkra möjligheter till lokal livsmedelsproduktion. 5661 hektar, varav åkermark 4889 hektar och betesmark 772 hektar.

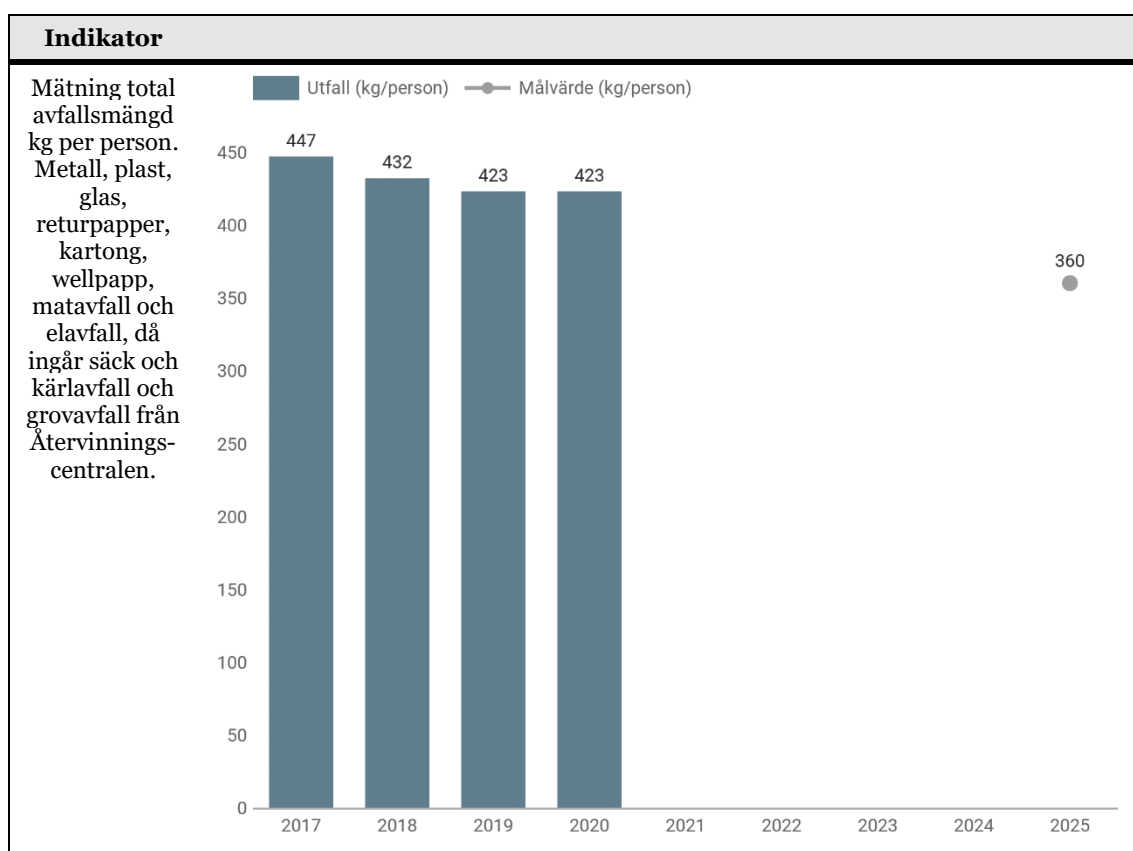


6.7 Mängden hushållsavfall per invånare i Gävle kommun ska minska med 20 procent från år 2015 till år 2025.



Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Målet avser den totala mängden hushållsavfall (matavfall, restavfall, returpapper, förpackningar och grovavfall) per person som uppkommer, oavsett hur det tas omhand. Målet mäter inte om återvinningen ökar, utan om avfall uppkommer i mindre utsträckning. Om mängden per person minskar så är det en indikation på att avfall har förebyggts, det vill säga inte uppstått.

Den Kretsloppsplan som tagits fram under 2020 innehåller en inspirationsbank med en mängd förslag till åtgärder som kan bidra till att nå målet.



6.8 Minst 70 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns år 2025.



Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats. Den nationella målnivån för att sortera matavfall från hushåll och verksamheter var för 2020 en utsorteringsgrad på 50 %. I Gävle har vi goda förutsättningar att nå högre och siktar därför på 70 %. Det innebär att av allt matavfall som uppkommer, så ska minst 70 % sorteras och lämnas till återvinning och då användas till biogas och biogödsel. Detsamma gäller förpackningar och tidningar, 2025 ska minst 70 % sorteras och lämnas till återvinning.

År 2019 var utsorteringsgraden för matavfall 62 % och för förpackningar och tidningar 56 %. Som sammanvägt mått för 2019 blir utfallet 58%.

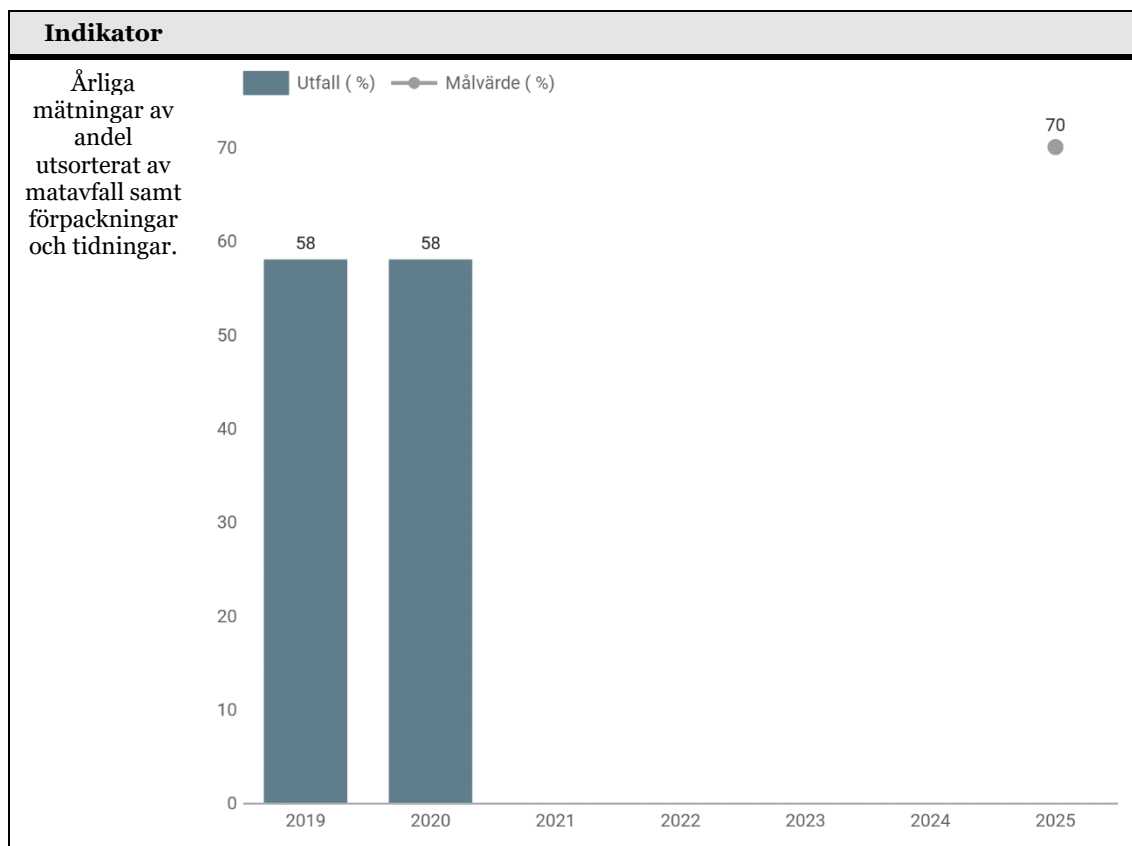
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2020 har Gästrike återvinnarens pedagoger arbetat med olika typer av kommunikations- och utbildningsinsatser för att få till ett ändrat beteende kring sortering, nedskräpning och förebyggande av avfall.

I det renoveringsprojekt som pågått på Nordost har det arbetats mycket med uppsökande verksamhet då de bland annat ringt på hos alla 750 hushåll för att prata återvinning. Barnen i området har också via Rapatac fått lära sig om återvinning och varför det är nödvändigt. Där kan ses en fantastisk förbättring vad det gäller sorteringen av avfall. Mängden rätt sorterat matavfall ökade med 60%, från 41 till 65 kilo per hushåll och år och Den beräknade mängden rätt sorterade förpackningar och tidningar ökade med drygt 30%, från ca 80 till ca 100 kilo per hushåll och år.

För att underlätta och motivera till sortering har metodstöd för fastighetsägare tagits fram, metodstödet går att hitta på www.gastrikeatervinnare.se.

Återvinningscentralen har utökat mottagningen för sortering: det går nu även att lämna in däck, flyttkartonger och textil.



6.9 Användningen av plast ska vara hållbar.

Målet går inte att bedöma eftersom underlag saknas. I dagsläget följs inte målet men under 2021 kommer vissa leverantörer och områden väljas ut vilket gör det möjligt att följa inköp av återvunnen plast, bioplast och svart plast. Med målet menas att mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna.

Vår plastanvändning för med sig många utmaningar. Den plast som tillverkas idag är till största del tillverkad av fossil råvara, vilket medför en stor klimatpåverkan. Plast är också mycket svårnedbrytbart. Ingen vet säkert hur lång tid det tar för traditionellt tillverkad plast att brytas ned i naturen.

Det finns många engångsartiklar av plast som går att fasa ut. Inom vissa verksamheter är engångsartiklar av plast däremot nödvändiga, till exempel av hygieniska skäl. Det är viktigt att varje verksamhet identifierar vad som är önskvärt att fasa ut och inte.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Gävle kommun har medverkat i framtagandet av en regional plaststrategi: [Plaststrategi | Kretsloppsplan \(kretsloppsplangavleborg.se\)](#) Strategin syftar till att ge riktning, underlag och stöd för att arbeta för en minskad och smartare plastanvändning genom ökad återanvändning, effektivare återvinning samt minskad nedskräpning. Insatserna handlar om avfallsförebyggande arbete, om att ställa smarta krav vid inköp, göra kloka val i vardagen och stödja bra beteenden.

Kommunala verksamheter är viktiga beställare och genom att ställa krav vid upphandlingar kan kommunen vara med och öka efterfrågan av återvunnen och biobaserad plast.

Välfärd Gävle, som är en stor användare av engångsartiklar, har under 2020 arbetat aktivt med att byta ut engångsartiklar i plast, där det är möjligt, till papper som sedan läggs för återvinning.

6.10 Nedskräpningen ska minska och upplevelsen av en trygg och ren utemiljö ska öka.



Målet bedöms som gult eftersom arbete påbörjats men det saknas en övergripande organisation. Målet handlar om att skapa en ren, snygg och trygg utemiljö som vi är stolta över och tar ansvar för. Därför följs indikatorer hur invånare upplever Gävle ur renhållning- och trygghetssynpunkt. En liten ökning har skett mellan 2019 och 2020.

Nedskräpningen ska minska, både på land och i marina miljöer. För att lyckas med det arbetar kommunen med långsiktiga, förebyggande och strategiska åtgärder där fokus ligger på att skapa förutsättningar för målbehovet som att "använda flera gånger", "slänga rätt", samt "att plocka andras skräp". Allt med sikte på att öka upplevelsen av rena, trygga och värdeskapande utemiljöer.

Under 2020 hamnade Gävle högst i Håll Sverige Rents kommunranking. Rankningen baseras bland annat på andelen invånare som deltagit i Håll Sverige Rents årliga skräpplockningskampanj Skräpplockardagarna, samt på enkätfrågor om kommunernas förebyggande arbete mot nedskräpning.

Gävle vinner 2020 med följande motivering:

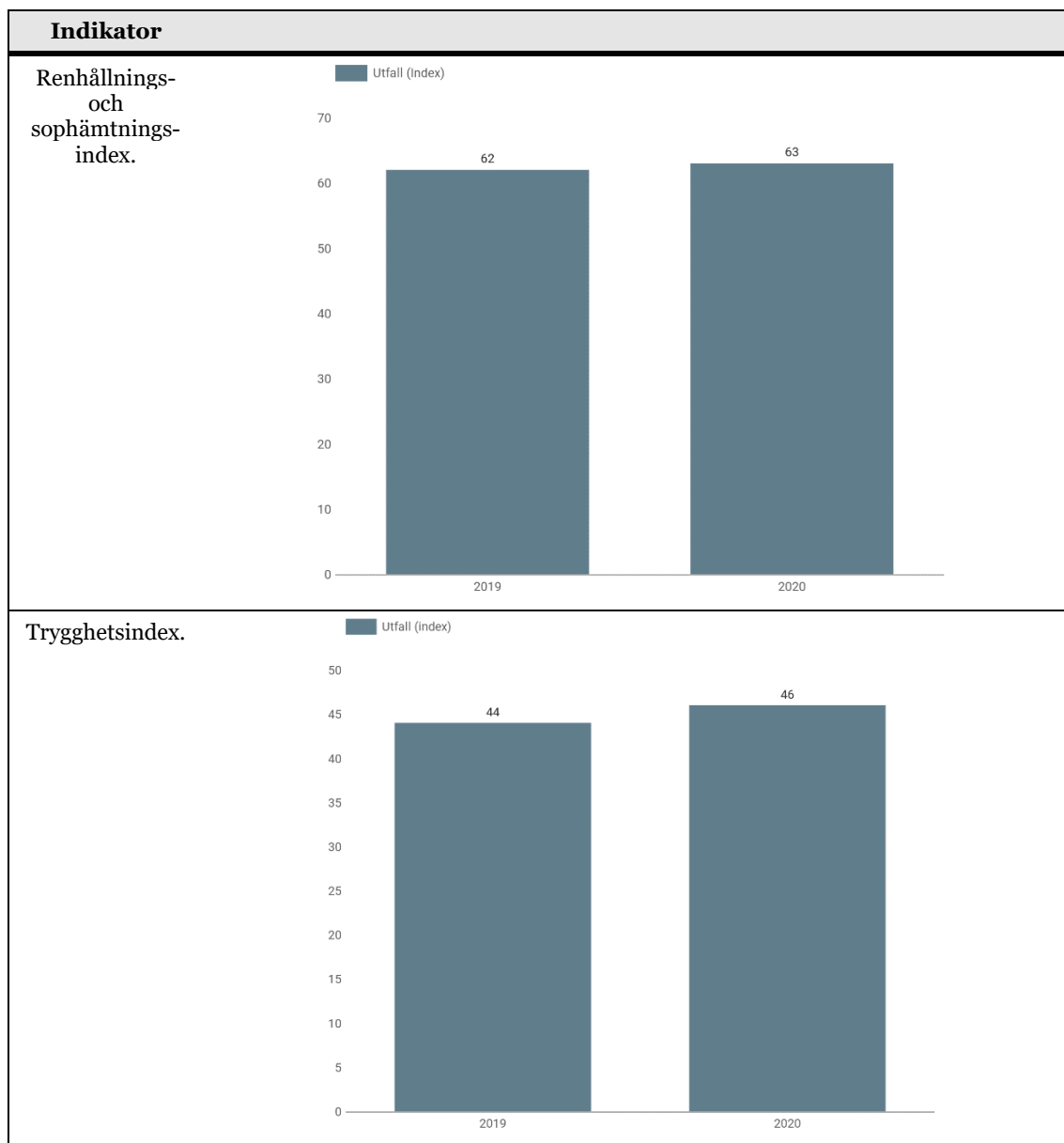
"För det stora engagemanget i kommunen och för arbetet med ett nytt Miljöstrategiskt program och en Kretsloppsplan som tillsammans gör uppdraget att minska och förebygga nedskräpning till ett uppdrag för många."

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Drygt 14 000 invånare i Gävle deltog i Håll Sverige Rents årliga skräpplockarkampanj 2020, "Skräpplockardagarna" vilket var rekordhøgt.

Gästrike återvinnare genomförde en "Hitta skräpet turné". Syftet med turnén var att uppmärksamma nedskräpningens konsekvenser men framförallt att inspirera och ge tips för minskad nedskräpning.

Gavlefastigheters arbete med Nolla Sabbet syftar till en förbättrad skolmiljö med nollvision gällande skadegörelse och anlagda bränder. Tillsammans med elever, föräldrar och lärare jobbar Nolla Sabbet mot en framtid fri från skadegörelse. Under 2020 anordnades bland annat organiserad spontanfotboll i Sättra en dag i veckan. Det resulterade i att ett sextiototal barn blev medlemmar i IK Sättra och de får därigenom en regelbunden aktivitet på sina fritider.



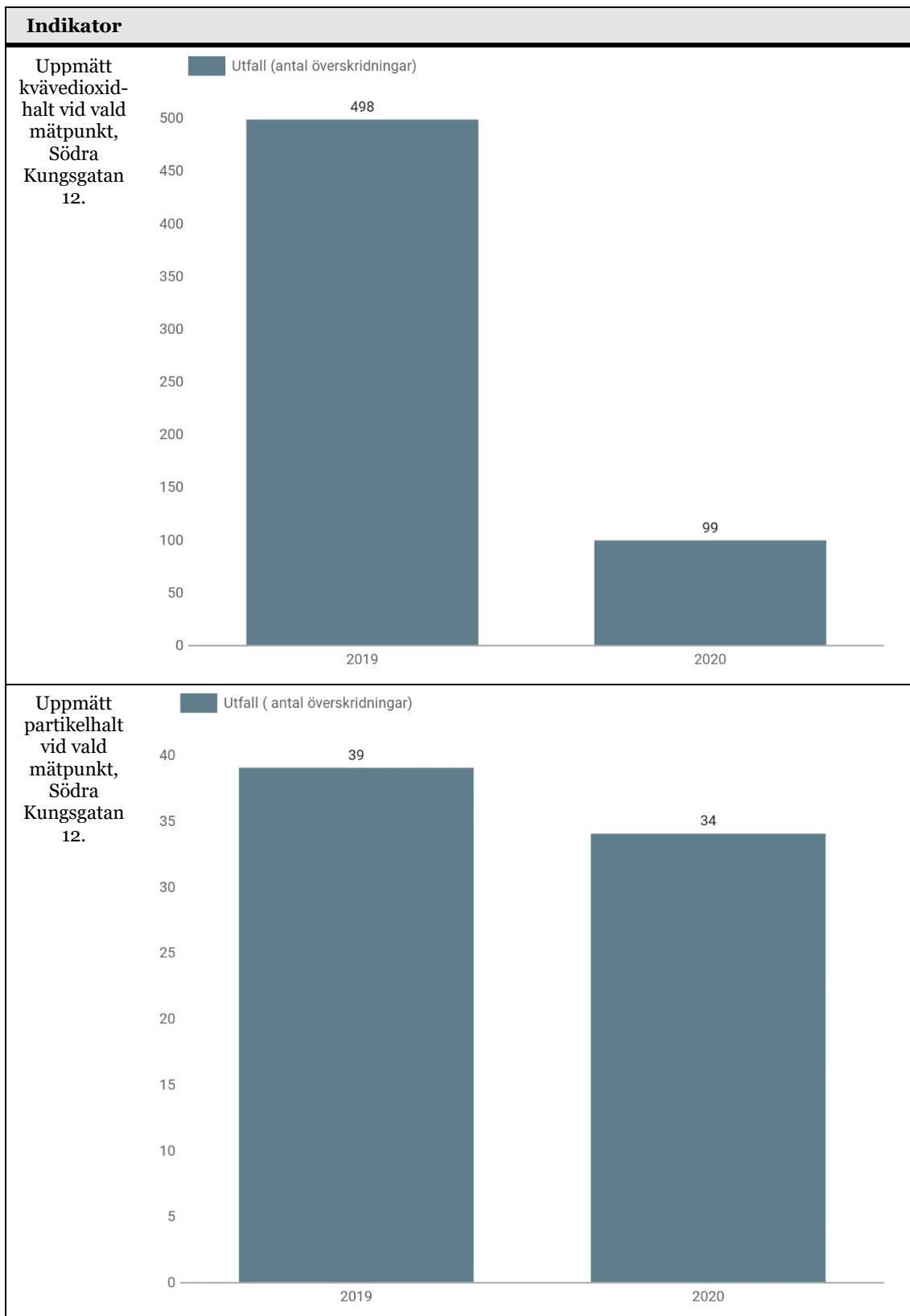
6.11 Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

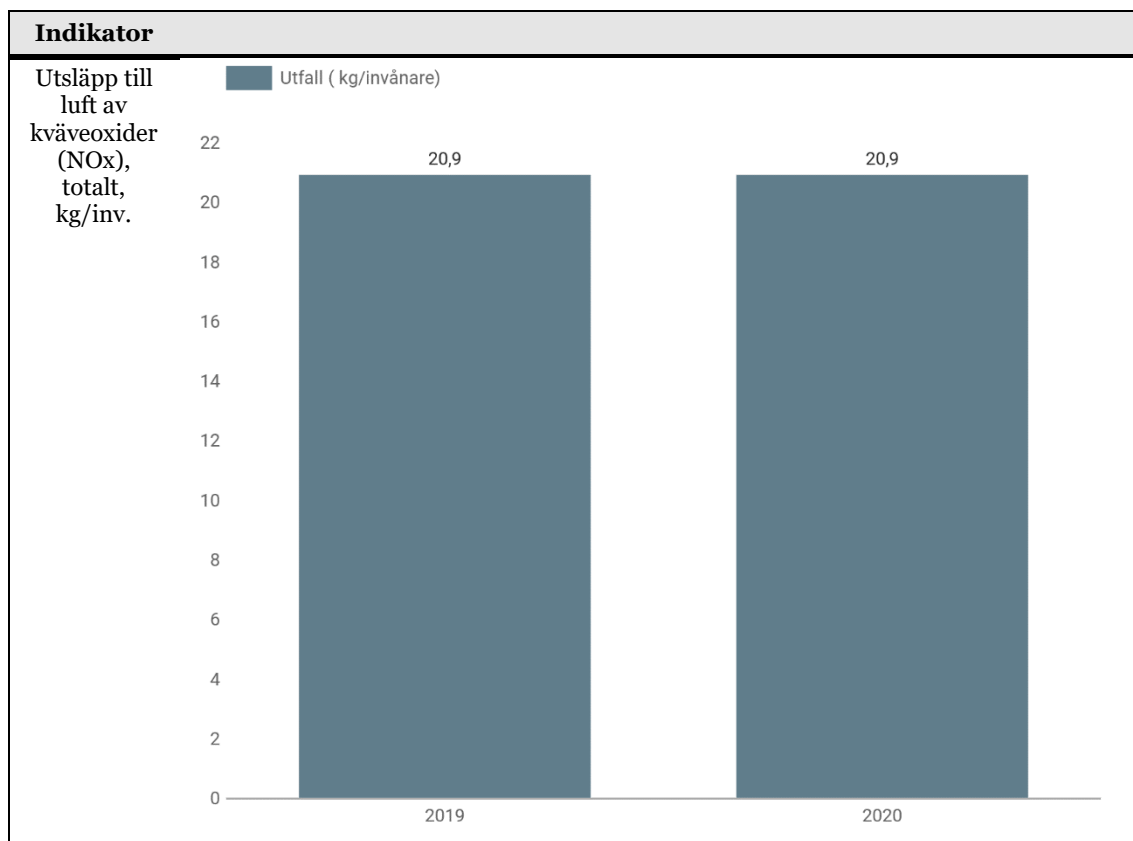
Målet är svårt att analysera på grund av Covid - 19. Vid gångbanan på Södra Kungsgatan, mitt i Söderbacken, finns en luftmätare utplacerad. Den mäter mängden luftföroreningar i form av kvävedioxid och partiklar som finns i luften på gatunivå i vår stadsmiljö. Såväl kvävedioxidhalten samt partikelhalten vid Södra Kungsgatan visade lägre utfall än föregående år. Bedömningen vad detta beror på är minskad trafik på grund av Covid -19, mild vinter, tidigare lagd gatusopning och fler biogasbussar, elhybrider och rena elbilar, fler biogasbilar samt att fler kör på bränslet HVO.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2020 har förstudier för både Samordnad varudistribution och Bygglogistikcenter genomförts. Förstudierna visar på minskade utsläpp till luft, minskat buller och minskade koldioxidutsläpp. De visar även på minskade körda kilometer samt minskad trängsel.

Förutom de åtgärder som beskrivs här bidrar de åtgärder som genomförs för att öka cyklingen och öka det kollektiva resandet till minskat buller och minskade utsläpp samt minskad körsträcka med bil i Gävle. Om dem kan läsas under Klimatneutral kommun 2035.





6.12 Negativa effekter av buller ska minska

Målet bedöms som rätt eftersom mycket arbete kvarstår. Buller kan påverka människors prestation, inlärning, vila och sömn negativt. Vid långvarig exponering kan det även öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

Eftersom negativt buller främst kommer från väg- och tågtrafik bidrar åtgärder som leder till minskad körsträcka till minskat buller.

Under 2020 har förstudier för både Samordnad varudistribution och Bygglogistikcenter genomförts. Förstudierna visar på minskade utsläpp till luft, minskat buller och minskade koldioxidutsläpp. De visar även på minskade körda kilometer samt minskad trängsel.

Det som behöver mätas och följas är att bullernivån minskar. Ju lägre bullernivå desto mindre negativa effekter av buller. Målet kommer kompletteras med indikatorer under 2021.

6.13 Gävle kommunkoncern ska skapa förutsättningar som bidrar till att den totala körsträckan med bil i Gävle kommuns geografiska område ska år 2025 ha minskat med 20 % per invånare jämfört med 2018.

Målet bedöms som rätt för att mycket arbete kvarstår för att målet ska kunna nås. Indikatorn "körsträcka med bil. antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år"- visar att en minskning skett mellan 2018 och 2019, från 629 mil till 597 mil. Eftersom datan släpar ett år så är det inte Covid-19 som har påverkat minskningen. Det trendbrott som har anats de senaste åren har fortsatt. Men fortfarande i för långsam takt.

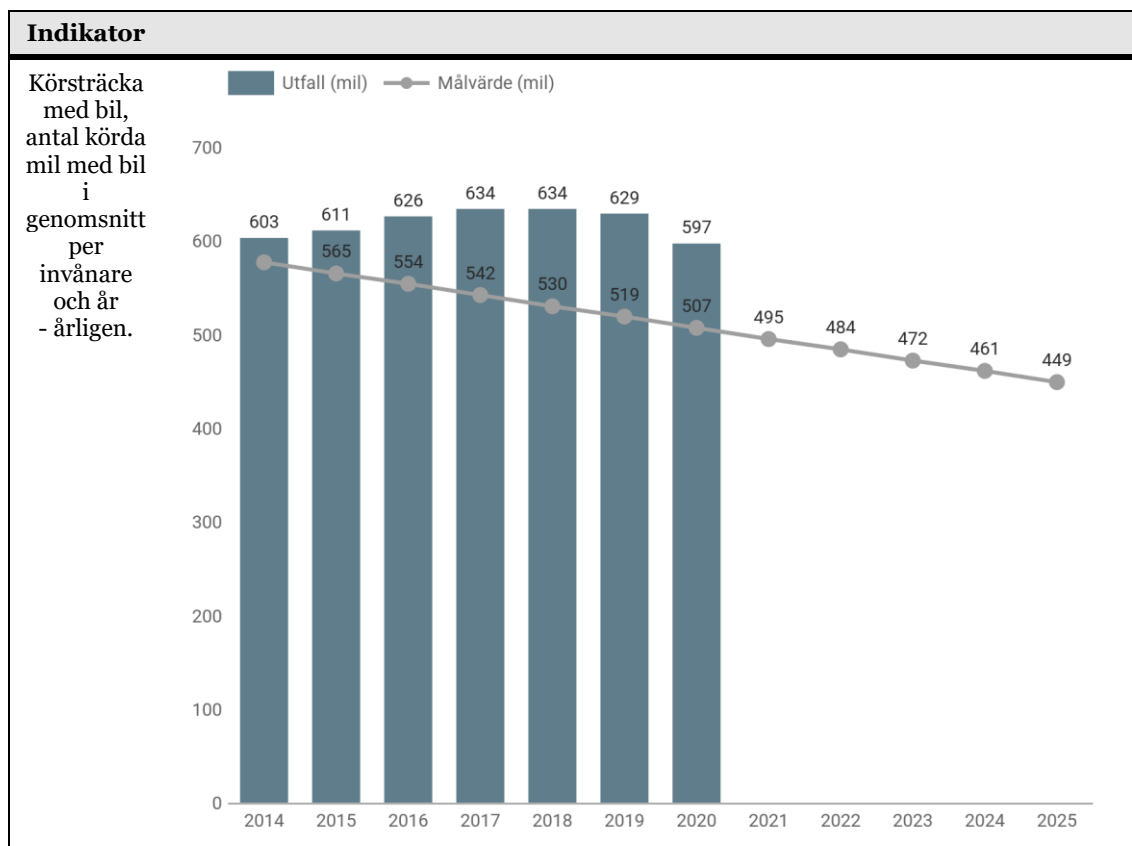
Utvecklingen inom transportområdet kommer att ha en avgörande betydelse i arbetet för att nå målen i MSP. Indikatorn hjälper till att belysa en del av detta åtgärdsområde. Befintliga och beslutade åtgärder och styrmedel är inte tillräckliga för att de "externa" transportmålen i MSP 2.0 kan nås.

Vägtrafikens utsläpp påverkar klimatet, bidrar till övergödning, försurning och bildning av marknära ozon. Bilarnas avgaser, buller och slitagepartiklar har stora hälsoeffekter. Trafiken tar också naturresurser och utrymme i anspråk. Transportbehovet och resandet med bil behöver minskas för att våra nationella klimat- och flera miljö kvalitetsmål ska kunna nås.

Några exempel på utförda åtgärder under året:

Under 2020 har förstudier för både Samordnad varudistribution och Bygglogistikcenter genomförts. Förstudierna visar på minskade utsläpp till luft, minskat buller och minskade koldioxidutsläpp. De visar även på minskade körda kilometer både inom Gävle kommun som geografiskt område och Gävle kommunkoncern samt minskad trängsel.

De åtgärder som genomförs för att öka cyklingen och öka det kollektiva resandet som kan läsas om under Klimatneutral kommun 2035, bidrar också till minskad körsträcka med bil i Gävle.



6.14 Den totala körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 30 % per anställd, jämfört med 2018.



Målet bedöms som gult eftersom arbetet är påbörjat. Den totala körsträckan med bil inom Gävle kommunkoncern har minskat något de senaste åren. Den minskning som skett i år är svår att analysera, bland annat på grund av Covid -19. Utifrån att många under Covid 19 upptäckt att det fungerar att arbeta på distans och använda digitala mötesformer kommer det med stor sannolikhet användas i större utsträckning än tidigare.

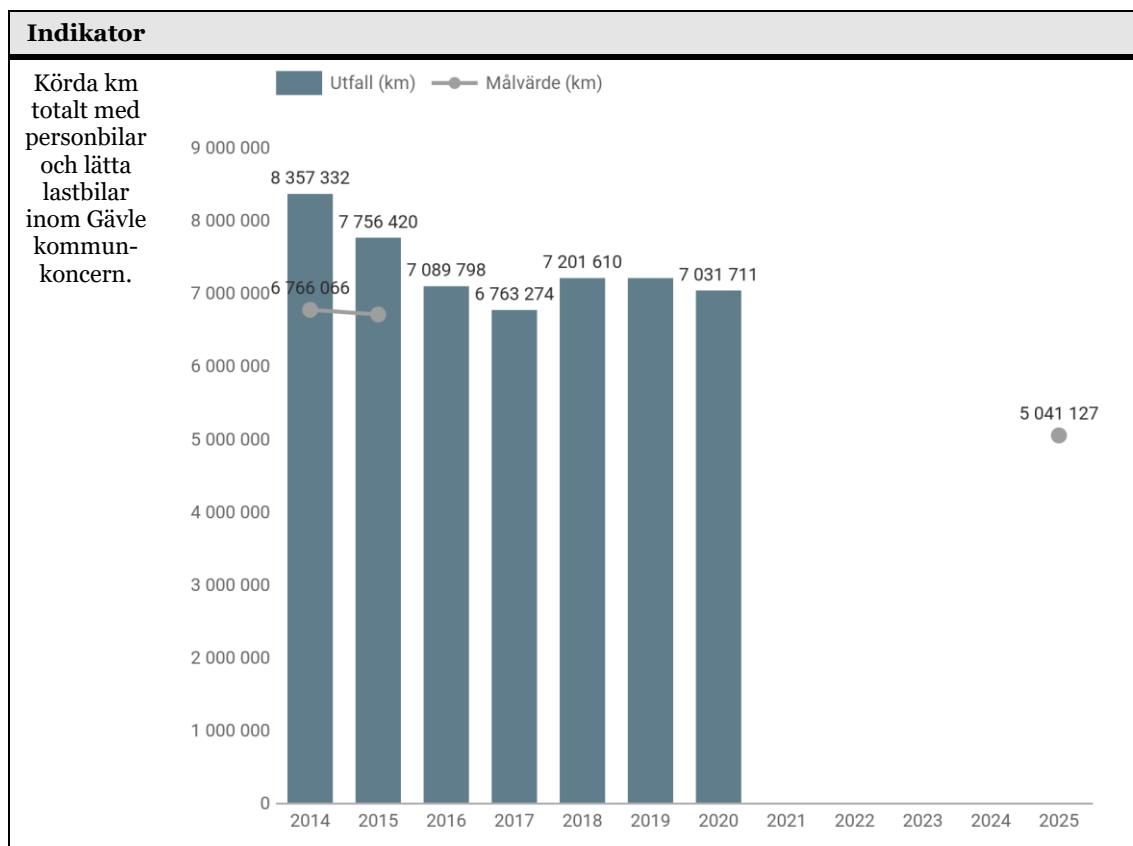
Några exempel på utförda åtgärder under året:

Kommunens IT-avdelning har under året bidragit till en smidig övergång till nya arbetssätt för flertalet av kommunens verksamheter. De digitala plattformar för möten och möjlighet till distansarbete det lett till har bidragit till minskat resande, både i tjänsten och i resande till och från arbetsplatsen. Och det i sin tur lett till minskad miljöpåverkan.

Under 2020 har Valfärd Gävle undersökt hur digital vård och omsorg kan bedrivas hos kunder och patienter som bor i ordinärt boende med syfte att kunden ska känna sig tryggare och mer delaktig i sin vård och omsorg. Här kommer de nya arbetssätten möjliggöra att personalen kan minska tid i bil fram och tillbaka till kund när vissa tillsynsbesök kan undvikas.

Valfärd Gävle har undersökt om det är möjligt att genomföra inköp via nätet åt sina kunder. Nyttorna för miljön skulle vara att minska resor i hemtjänsten och att transporten av kundernas varor istället sker via matleverantör där rutten optimeras.

Då åtgärder som genomförts för att nå mål under Klimatneutral kommun bidrar också till minskad körsträcka för kommunens verksamheter.



6.15 Invånarnas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska.

Målet bedöms som rätt för mycket arbete kvarstår för att nås. Det har genomförts en del arbeten för att sträva mot målet, men ett mer samlat arbete och bredare insatser krävs av Gävle kommun och andra aktörer för att nå målet.

Exempel på arbete som pågår är kemikaliesmarta förskolor och skolor som bland annat omfattar utbildning av personal i förskola och pedagogisk omsorg. Gavlefastigheter väljer miljö- och hälsomässigt bra produkter med stöd av Byggvarubedömningen vid alla om- och nybyggnationer.

Frågan kring mikroplasters påverkan på miljö och hälsa har senaste åren blivit mer och mer uppmärksammas. Konstgräsplaner utgör en källa till spridning av mikroplaster. Därför har Gavlefastigheter under 2020 tagit fram en vägledning för konstgräsplaner för att minska negativ miljöpåverkan från våra konstgräsplaner.

Förutom det som beskrivs här bidrar andra åtgärder till att nå målet, till exempel åtgärder för målet "Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas" och åtgärder för målet "God status i alla vattenförekomster".

6.16 Varor och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara.



Målet bedöms som gult eftersom arbetet är påbörjat och Gävle kommun har under 2020 fortsatt arbetet med att ställa miljökrav vid upphandlingar. Inköp och upphandling påverkar många miljöområden och är ett viktigt verktyg för kommunens miljöarbete. Genom att arbeta strategiskt med att ställa miljö och hållbarhetskrav vid upphandling bidrar kommunen till att både de lokala, regionala, nationella och internationella miljömålen uppnås. Det möjliggör stor potential till att minska utsläpp och miljöanpassa produkter och tjänster för kommunen i alla sektorer, bolag och förbund.

Miljö och hållbarhetskrav ställs i de flesta upphandlingar som genomförs och systematisk uppföljning genomförs för till exempel livsmedel. För kommunens kost/måltid och städavtal finns två heltidstjänster som arbetar med avtalsuppföljning. Det som kontinuerligt följs inom dessa områden är sociala krav som tex praktikplatser och miljö/hållbarhetskrav som andel ekologiska livsmedel och att inte kemikalier används vid städning. Gävle kommun nyttjar sedan något år ett IT-verktyg för att samla in och följa upp statistik för måltid och livsmedelsavtalen som till exempel ekologiskt och närproducerat.

Några exempel på miljökrav som Valfärd Gävle har ställt är krav på fossilfria fordon vid upphandling av extern hemtjänst, krav som bidrar till minskat fossilplastanvändande och krav på andelen ekologiskt på upphandlade måltider. De har även under 2020 undersökt om det är möjligt att genomföra inköp via nätet åt sina kunder. Nyttorna för miljön skulle vara att minska resor i hemtjänsten och att transporten av kundernas varor istället sker via matleverantör där rutten optimeras.

Under 2021 kommer vissa leverantörer och områden väljas ut vilket gör det möjligt att ta fram statistik för de utvalda indikatorerna. Inköp och upphandlingsavdelningen kommer också att utbilda upphandlare, inköpsamordnare och beställare vid Gävle kommuns sektorer, bolag och förbund. Utbildningarna ska höja kompetensen när det gäller att ställa miljökrav, ha leverantörsdialoger med företag, samt att följa upp miljökrav samt tillhandahålla verktyg för att bättre hitta lösningar som gynnar både kommunen och företagen.

